

Redacția, Administrația,
și Tipografia
Brașov, piata mare Nr. 30.
Zădărnici, de la orașul de
până în oraș. — Municipiile în
partim.

INERATE se primesc în Ad-
ministrația în Brașov și la
căștile din orașul de anului:
In Viena: M. Duka, Tomrick
Hahsel, Budolf, Koss, A. Oppel,
Macholger, Anton, Oppel, J.
Demmer, In: Budapesta: A. V.
Goldberger, Zakara, Bernat; In:
București: Apoca, Kozak, Buc-
cursale de România; In: Kam-
burg: Karoiz & Liebmann.

Prețul inserțiilor: o secia
garmond pe o coloană 8 sr. și
o cr. simbru pentru o tablă
oare. Publicări mai dese decât
zic și învoială.
Reclame pe pagina a 8-a o
secia 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 39)

„Gazeta” iese în zi-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
5 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorilor.
ADMINISTRAȚIA JURTU BRAȘOV
administrația, piata mare,
târgul Inului Nr. 30 etajiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 215.—Anul LX.

Brașov, Duminică 28 Septembrie (10 Octombrie)

1897.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Octombrie 1897 st. v.
se deschide nou abonament la care
invităm pe toți amicii și sprijini-
torii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.
Pentru România și străinătate:	
pe un an	40 franci
pe șase luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe un an	2 fl.
pe șase luni	1 fl.
Pentru România:	
pe un an	8 franci
pe șase luni	4 „

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei”

Nu vor să ne împăce.

S'au grăbit ômenii lui Banffy
să facă cunoscut lumei, prin coresp-
ondențe din Budapesta publicate în
unele diare din Germania, că bărbă-
ția de stat maghiar la toate se
gândesc, numai la aceea nu, ca să
facă vre-o concesiune Românilor din
Transilvania și Ungaria, ca să-i im-
pace cum-va.

Scii proverbul cela: nici în
cărută, nici în teleguță. Așa se în-
fățișează politica guvernului Banffy,
despre care s'a dīs și se mai dīce,
că ar lua-o mai domol și ar vrē să
facă pace în țēră.

Cum înțeleg guvernul unguresc

a-o lua mai domol, putem vedē dī-
nic din condamnările și intemnițā-
rile, ce se urmēază bărbătesce acum
ca și mai înainte.

Numai înainte cu câteva zile
jurații din Clușiu au pronunțat ērāși
un verdict de acelea faimōse, carī
fac să se simtă așa de mult „blān-
dul” și „binevoitorul” regim al lui
Banffy. Pe basa acestui verdict,
Andrieu Balteș dela „Tribuna”, care
de-un șir de ani merge tot din in-
chisōre în închisōre, a fost din nou
osīndit la nu mai puțin decât 5
luni arest, ce va trebui să-l sufere
într'o închisōre ordinară precum și
la o amendă de 500 fl. Acēstă grea
pedepsă i-s'a dat pe temeiul paten-
tei reacționare și absolutiste aus-
triacе dela 1852, care spre rușinea
veacului este ținută în vigore de
„cavalerescii” fii ai lui Arpad, carī
vor să figureze între marele națiuni
culte ale Europei.

Și pentru ce a fost așa de grea
osīnda? Pentru publicarea unor co-
respondențe asupra crudului măcel
dela Mehadica, din Bănat, în carī a
fost vestejită purtarea nemilōsă a
gendarmilor și pe basa cărōra aceș-
tia au intentat proces de calumnia
și de vătēmare de onōre.

S'a constatat, că Balteș nu a
fost autorul corespondențelor și to-
tu-și i-s'a dictat aprōpe maximul pe-
depsei și o amendă atât de mare.

Dēr ce să mai dīcem de con-
damnările de felul celor ale părīn-
telui V. Morariu din Poiana Aiudului,
a învățătorului Simu din Ciufud și
a multor altora la pedepse grele de
câte opt și de ce luni închisōre, pen-
tru-că au cântat vre-un cântec ro-
mānesc, orī au ținut vre-o vorbire
romānescă, care nu li-a sunat la
urechiă puternicelor pașale de prin
comitate?

Tōte acestea nu sunt nici decum
doveđi de bună-voința, ce ar avē-o
ocārmuitoari maghiari de ađi, de-a
fi mai blānđi și mai cu cruțare față
cu Romānii.

Astfel înțelegem fōrte bine, că
argații diaristici ai lui Banffy se gră-
besc a informa lumea din străinătē-
tate — care și-a dīs, că totuși după
visita regelui Romāniei la Budapesta
guvernul unguresc va trebui să in-
tindă altă cōrdă față cu Romānii
din Ungaria — că Banffy cu soții
sēi n'au de gând să facă nici cea
mai mică concesiune Romānilor.

Diarul german „Berliner Tage-
blatt” publică o scrisōre din Pesta,
în care i se împărtășesce o con-
vorbire, ce a avut-o corespondentul
sēu cu unul dintre „bărbații de stat
fruntași” ai Maghiarilor. Acesta, la
întrebarea, decă nu vor Ungurii să
liniștescā pe Romāni cu ôre-carī con-
cesiuni, a rēspuns, că pe calea acēsta
ei n'ar putea ajunge la nici un re-
sultat. Deak li-a făcut Croaților la
1868 destule concesioni și cine sunt
ađi mai fanatici în contra Ungurilor
ca Croații? Br. Banffy, să fi dīs el
— n'ar putē să facă așa cevași cu
Romānii, căci atunci s'ar porni o
agitațiune, tocmā așa, cum s'ar în-
tēmpla, decă Germanii ar da îndērēt
Franciei Elveția și Lorena.

Se vede de aici, că îngāmfatul
politician maghiar crede, că Ma-
ghiarii pot juca rolul Germaniei. Așa
de mult l'a îmbuimăcit toastul împē-
ratului Wilhelm.

Dēr ce-i mai frumos, acel pre-
tins bărbat de stat ungar e de pă-
rere, că Romānia va merge alături
cu Ungaria și va ține prietenia cu
ea și fără ca Banffy să mai facă
concesiuni Romānilor. „Romānia e
amenințată să fiā inghițită de sla-
vism. De aceea ea vede, că prietenia
cu Ungaria e cea mai salutară pen-
tru ea”. Etā decī, cât de patriotic și
cât de înțeleptesce lucrēază demago-
gia din Bucuresci, când își varsă
furia asupra Ungariei! esclamează ace-
lași politician maghiar. Dēr se māt-
găie cu credința, că „autoritatea re-
gelui Carol în țēră este atât de mare,
incāt pe lângă tōte agitațiunile de-

magogiei, el va sci face, ca idea
de-a se alătura țēra la monarchia
nostră și la tripla alianță să fiā res-
pectată în Romānia”.

Care va să dīcă Ungurii și ar
fi propus să nu facā nici cea mai
mică concesiune Romānilor, fiind-că
nu se tem, că Romānia se va de-
părta de ei, decă nu vor împāca pe
Romānii din Transilvania și Ungaria.
Celor atât de îngānțaiși și încreduți
le spunem să nu uite, că cel ce stă
sus trebuie să se păzescā ca să nu
cadă, și că pentru popōre, ca și
pentru indiviđi, are valōre dicală,
că omul își propune dēr Dumneđu
dispune!

Sērbii din Croația contra Ungurilor.

Croații au autonomia lor, diata
și guvernul lor provincial și cu tōte
aceste nemulțămirea este fōrte mare
în poporul croat și pe dī ce merge
Banul Croației întēmplat tot mai
mare opoziția în tōte părțile. Scim,
că în diatā cu privilegiul alegerilor
trecute s'a înmulțit numărul opoziției
și mai ales partida radicală dă mult
de lucru guvernanților maghiaroni
ai Croației.

... Croații se rēscōlā acum chiar
cu arma în mātă și-și varsă veninul
îngrāmădit în suflet asupra funcțio-
narilor vinovați ori nevinovați. Așa
ceva s'a întēmplat nu de mult în
Croația, cercul Pizarovina, satul Sie-
niceak. În ținutul acela locuesc
Sērbii, carī încā de mult erau întâ-
rīțați contra stāpānirii din Buda-
pesta, fiind-că i scurta în drepturile
lor. Cam douē sēptēmāni înainte de
acēsta se rēspāndise în pomenitul
cerc faima, că pe bisericile sērbesci
vor fi arborate stēguri unguresci.
Scirea acēsta a înversunat fōrte tare
pe Sērbii, așa că erau gata a se
arunca asupra orī și cărui străin de
sat și de cerc.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Poesii.

Nōptea.

Sus pe bolta cea seninā
Maiestōsă printre stele
Strălucesce luna plinā.
Jos zefirul blānd adie
Prin liveđi, codri, câmpie
Florī, lăstari și rămurele.

Pretutindenea domnesce
Linisce și sātāta pace.
Numai sinul ce iubescē
Nu cunōsce alinare,
Căci cât e nōptea de mare
Cu dorul are de-a face.

Ași vrea să uit...

Ași vrē să uit, dērā nu pot
Că și eu când-va te-am iubit,
Căci chiar și ađi sufletu-mi tot
De-acel amor e chinuit...

Sē uit acele zile-ași vrea
In carī, pe cum o scii și tu,
Dīcea-i că ești și-i fi a mea,
Dēr să le uit nu-i modru, nu.

Ași vrea, dēr orī și cât ași vrea
Sē te mai uit nu pot, și pace,
Căci orī și cât să fi de rea
Mie de tine tot îmi place.

Perfidel.

Scii tu, la sfānta Mārie,
Când cu drag ne nbrățișam
In căsuța cea din vie
Cu ce foc ne sărutam?...

N'ai uitat? O spune-mi mie
Ce atunci mi-ai fost promis
Când cu dor și bucurie
Plānuiam un paradis

In care pentru vecie
Fericiti să vețuim
Veste n lume să ne fie
Cāt de mult noi ne iubim!

N'ai uitat? Ba, da, uitat'ai
C'asa-i, ved, năravul tēu,
Ca să uii, dēr ce jurat'ai
N'o să uite Dumneđu!...

Antoniu Popp.

Nicotiana.

Cārciumărița cea grōsă, cu șur-
țul ei alb ca omēțul, sta înainte
ușei cărciumei din pădure. Stānga o
ținea rāzimată în sold, ér cu dēpta
își făcea umbrā de-asupra ochilor,
cu carī privia ager să vadă, nu
cum-va se apropie ôspeți din oraș?

Insē pe cărarea, ce se vedea ca
un șerpe printre spicele undulătore
pe colinā în sus, nu se zāria nici
mācar un singur om.

Era după amēđi, într'o dī de
veră pāclōsă și orășenii se temeau
de norii cei negri-vineți, ce se grā-
mădiserā unul peste altul, ca un
munte mare, asupra colinelor cu pă-
duri.

Cārciumărița, descurgiată, toc-
mai voia să se reintōrcā în casă,
când étā că se zāresce o figurā mică
printre holdele de sēcarā, înaintānd
cu pași repeđi spre cărciumă.

Era un tīnēr ca de patru-spre-
dece ani. Pe capul sēu, acoperit cu
un pēr creț brunet, avea o căciulă

pistriță și în dēpta învērtia un bas-
ton noduros.

Salutānd cu demnitate, el intrā
în grādină, își căutā un loc umbros
și cerū bere.

Cārciumărița aduse berea, i-o
puse pe masă și apoi privi ridēnd,
cum tīnērul ôspe își diregea cu multă
bāgare de sēmā o pipă lungă și
cum o umplea de tutun.

Pipa era împodobitā cu ciucuri
pistriți și pe ea era făcut un rege
Gambrinus. Cārciumărița puse un ur-
cior cu bere spumēgōsă pe masă și
lāsā pe băiat singur la pipă și la
urciorul de bere.

Lui i-a venit bine depārtaREA
cārciumăresei. A tras o dușcă bună,
apoi și-a proptit cotul mātēi pe
masă și a început a fuma, de eșia
din gura lui tumul gros ca dintr'un
urloiu. Și cum sta el așa și se des-
fēta în norii fumului, ce se ridicau
învērtindu-se în sus și dispārēnd în
fășii vinete, omulețul nostru pārea
a fi tocmā ca Zeus pe tronul lui
de nori.

Tocmai pe vremea aceea sosise acolo o comisie având cu totul alte treburi. Comisia era compusă din acești trei funcționari: directorul cârților fonduri *Tvianović*; judele de cerc *Bojović* și inginerul *Diaković*. Intărîtați cum erau omenii din sat îi bănuiau pe acești trei, că voesc să le înfigă stéguri unguresci în turnul bisericeii; s'au năpustit furioși asupra lor cu turci; i-au omorît pe tus trei chinându-i grozav, și apoi încă schingiundu-le cadavrele. Pe urmă s'au dus să cate și pe preotul satului, *Nicolăci*, bănuindu-l și pe el că este înțeles cu cei omoriți; au și intrat în casa parochială, au spart tot ce au putut, dér preotul scăpase de cu vreme prin ferestră, auzând ce se petrece afară și a fugit în pădure, unde a stat trei zile și trei nopți.

Tărani răsculați, cam două mii la număr s'a pus apoi pe pustiirea casei parochiale. Cum ajunse scirea despre răscolă la cel mai de aproape post gendarmesc, o ceată de gendarmi au pornit la fața locului, dér pe drum, în comuna Perna au fost întâmpinați cu pușcături; sergentul a dat ordin gendarmilor să puse asupra poporului; o femeie a rămas omorâtă, ér doi omeni greu răniți. Pe urmă a venit miliția, 2 companii, și a reușit să împrăștiă mulțimea răscolată; și acum în toate satele din cercul Pisarovina e aşedată miliția.

Odată cu miliția a sosit judele de cerc Kondici și procurorul de stat *Tarabachia*, cari au arestat 30 omeni.

A treia zi, guvernul din Agram a orânduit și publicat *stare de asediu* în 12 cercuri din următoarele comitate: Lika-Kobava, Modris-Fiume și Agram; pe urmă a mai interzis stăpânirea și ținerea de téguri, fă septemânale, orî anuale în aceste cercuri.

De atunci omenii sufer sub greutatea acestora și încă a altor măsurii.

Guvernul din Budapesta și locțiitorul lui din Croația, banul Khuen-Héderváry aruncă bănuiala asupra partidului radical sêrb, că el ar fi pus la cale răscolă. Pe de altă parte deputații sêrbi și croați din dieta croată se pregăteau să atace guvernul tocmai din cauza acestor măsurii, precum și a altor persecuțiuni. Dêr guvernul, temându-se de aceste năpustiri, a închis deodată, pe neașteptate, ședințele dietei, amânându-le până pe la mijlocul lui Noemvre.

*

De-odată se înalță din capul pipei un admirabil inelut vênêt, care însé nu s'a topit, precum se întâmplă de obicei, ci se prefăcu într'o negură, și crescú tot mai mare și mai mare; apoi acest nor de fum începú a se împrăstia câte puțin și étă că din el apare înaintea tinêrului figura unei fete frumoase, ca de un cot înaltă.

Mica fată purta o haină de coloré havană și în buclele părului său brunet o diademă de ambră, la umerii avea o păreche de aripi de hârtie de țigareté, ér în mână ținea o plantă înflorită de tabac.

Frumoasa fetiță făcu un compliment, ér tinêrul își luă galant căciula de pe cap. Apoi ea și deschise mica guriță și dîse: „Eu sunt Silfida de tabac, Nicotiana. Domnul și patronul meu, regele Cnaster, cel galbin, m'a trimis pe mine. Tu i-ai adus astădi prima-dată jertfă și fumul din gura ta, a străbătut până la el. El te salută și te invită să te prezîți înaintea tronului lui. De vrei

După o telegramă din Agram, cu data de 7 Octomvre n. a fost arestat în comună Leșinia preotul *Pupek*, un aderent al opozițiunii croate și adus la închisórea din Agram, unde va sta în arest preventiv, pornindu-se contra lui cercetarea oriminală. Leșinia e aproape de tot de satul Sieniceak.

Intrunirea din Bucuresci.

Marea intrunire ce s'a ținut în Bucuresci Domineca trecută spre a protesta în contra insinuațiunilor foilor maghiare a fost cercetată de peste 2000 de cetățeni fruntași din tóte clasele societății bucoresene. Pe stradă se aflau membrii comitetului Ligii, ai comitetului național studențesc etc. Au vorbit d-l M. Vlădescu, profesor universitar și președinte al Ligii. Apoi d-l Barbu Delavrancea și studenții *Miculescu* și *Tamara*.

D-l Vlădescu în discursul său de deschidere spune, că Liga a conchemat pe cetățenii capitalei ca să-și manifeste sentimentul și voința lor față cu insinuațiunile presei maghiare, care cu privilegiul vizitei regelui Carol la Pesta a aruncat Românilor din regat infama insultă, că aceștia ar aproba ba ar ajuta chiar ca Români de dincoace să fâ asupriți.

Aratăți, dîce, cetățeni ai capitalei române, că până când frații noștri de peste munți vor fi amenințați, prigoniți și primejduiți în existența lor națională, până atunci prietenia și concordia nu au loc să între în sufletele Românilor.

S'a cetit apoi scrisorile și telegramele de aderare ce au sosit de pretutindenea.

D-l Barbu Delavrancea întrebă, ce s'a schimbat dincolo pentru ca presa maghiară să dîcă, că de-aici încolo Români din România vor deveni nepăsători la durerile celor de dincoace? Nimic, răspunde vorbitorul. Ei sunt tot cum au fost și noi nu putem fi, decât aceiași. Nu s'a schimbat nimic dincolo și cât timp acolo nu va fi schimbare, ținem să se scie, că nici aci nu se va schimba nimic în sentimentele noastre.

Presă maghiară s'a încercat să dea vizitei regelui României alt înțeles decât îl are, dér — dîce — este o rătăcire a crede, că regele Carol a arătat cu degetul Românilor de dincoace calea robiei, — ei, care a deschis cu sabia Românilor din România calea independenței și a gloriei. Cine a văduț, cu câtă voință calea fruntașii români de dincoace la temniță, s'a convins, dîce vorbitorul, că un popor, care zemislesce asemenea bêtărni și asemenea tineri va trebui să învingă și să dobândescă egala îndreptățire.

Neferieirile fraților noștri de peste Carpați, încheiă vorbitorul, vor fi pururea și neferieirile noastre și nedreptățile sêvirsite în contra lor, și în contra noastră se îndreptă. Ungurii n'au însé, decât să reali-

seze egala îndreptățire și atunci Ungaria nu ar avé cetățeni mai devotați ca Români, nici amici mai buni, ca pe noi cei din România.

D-l *Miculescu* amintescă cazul cu proiectata călătorie a Regelui la Chișineu, în timpul răsboiului dela 1877. După insistențele lui *Mihail Kogálniceanu*, M. S. Regele a renunțat la acea călătorie. Faptul este consemnat în memoriile Regelui.

Esclamă apoi: „E păcat, că nu s'a găsit și astădi un *Mihail Kogálniceanu*, ca să sfătuiască pe M. S. Regele de a nu face această călătorie“ (la Pesta).

Oratorul arată după acesta sfaturile ce le dau diarele maghiare și după-ce dovedesc contradicțiile lor, d-sa conchide, că împăcarea între Români de aici și Unguri nu pôte fi, întru cât ambele națiuni nu sunt pe picior de egalitate.

Continuă cu arătarea persecuțiilor Ungurilor contra fraților. Enumără condamnările ce au avut de suferit și închee cu cetirea unui pasagiú din răspunsul studenților români din Bruxelles la insinuațiunile lui *Pázmány*.

Trebuie să rămânem Români, încheiă oratorul, și să păstrăm cu tóte forțele de caré dispunem, limba, existența și tradițiile poporului nostru.

D-l *Tamara* începe cu cuvintele marelui patriot *M. Kogálniceanu*, că înzadar Ungurii vor aduce focul și sabia în căminele noastre, patria lor nu se va întări.

Nu ne bucură, dîce, visita Regelui nostru la Budapesta, deóre-ce nu vedem nici un profit pentru neamul nostru. „Unde sunt folósele ce ne-au adus visita împératului *Francisc Iosif*?“ esclamá oratorul.

După-ce citeză câte-va fapte de dușmănie sêvrșite de Unguri, d-l *Tamara* spune, că temnițele unguresci sunt pline de martiri români.

„De ce dér să ne bucurăm“, întrebă d-sa și aduce omagii presei române de modul cum a sciut să răspundă invitației diariștilor maghiari.

D-l *Tamara* mai profită de această ocazie pentru a protesta contra diariștilor *Pavlovschi*, care și-a permis să toasteze, în numele presei române, la Budapesta, și a foitei obscure „*Bukarester Tagblat*“, care injură pe studenți.

Tóte discusiunile au fost ascultate cu oel mai viu interes și mult și cu însuflețire aplaudate.

După ce s'a mai cetit o scrisóre a d-lui *V. A. Urechia* și alte telegrame de aderare, s'a propus și adunarea a primit în unanimitate și cu mare însuflețire o moțiune, în care se dîce:

„Față cu insinuațiunile presei maghiare, că visita M. S. Regelui României la Budapesta ar însemna pârăsierea din parte cetățenilor României a cauzei fraților lor de peste munți:

„Noi, cetățenii Capitalei protestăm contra acestor insinuațiuni și declarăm, că nu vom pârăsi un singur moment cauza fraților noștri de peste munți cât timp ei vor fi primejduiți în existența lor națională.

„Neclintiti în convingerea despre legitimitatea drepturilor lor la o viață națională, le trimitem salutul nostru frățesc și încredințarea nestrămutatei noastre solidarități, declarând în fața lumii că astădi mai mult ca orî când le vom da întreg sprijinul nostru în marea și drépta lor luptă“...

Un Ungur la deputatul Fleva.

După meetingul din Bucuresci, un gazetar ungar, trimis anume din Budapesta, ca să sciricescă, a vizitat între alții și pe d-l deputat *Fleva*. Étă ce scire despre această, însu-și organul d-lui *Fleva* „*Dreptatea*“ din Bucuresci:

D-l *Fleva* a primit luni o vizită de senzație: o scrisóre și un Ungur.

Scrisóre era dela d-l *Pázmány*, cunoscutul deputat din Pesta, care cunoscând pe d-l *Fleva* dela congresul internațional al păcei, îl ruga să se lase să fâ interviu de d-l „*Mandovszky*“ redactor la diarul „*Magyarország*“.

Scrisóre această de recomandație i-a fost adusă d-lui *Fleva* de însu-și redactorul în cestiune.

Credem interesant să comunicăm cestiitorilor, în resumă vorbirea dintre d-l *Fleva* și diariștul ungar.

— Domnule *Fleva*, începú trimisul lui „*Magyarország*“ în limba germană, e adevărat, că presa noastră a interpretat greșit visita regelui d-vóstré?

— Fórte adevărat. Frația maghiaroromână este o glumă, și o glumă tristă.

— Cum așa?

— Fórte firesc: cât timp Români de dincolo vor suferi din pricina opresiunii unguresci, Români de dincoace vor suferi și se vor revolta și ei.

Cum voiesc d-ta, ca eu să întind mâna prietenescă aceluia, care maltratéză pe un frate al meu?

E o ereție să credeți, că veți pute vre-odată maghiarisa pe Români.

Mórtea prin rôtă, întemnițările de nevinovați, urgia unei administrațiuni intolerante, oprirea diarelor românesci de-a pârtrunde în Transilvania, în sfrșit tóte mijlócele violente de maghiarizare nu sunt de loc nimerite, credeți-mé, pentru a îndulci raporturile dintre d-v. și Români din Ardeal. Din potrivă: martiriul lor secular le oțelesce și mai mult energia de a-și păstra intacte limba, legea și tradițiile străbune.

Încă odată: este o utopie să vé închipuiți, că Ungaria, care conglomeréză atâtea naționalități și individualități bine definite, va deveni vre-odată un stat unitar.

sé-mi urmezí eu te voiú petrece până înaintea curții lui“.

Tinêrul era un băiat inimos și, plăcându-i acest lucru, și-a bêtut repede berea și a declarat, că-i gata de plecare.

„Aveți voi doră un car de smei la 'ndemână, domnișórá *Nicotiana*?“ întrebă el.

„Ba“, răspuse *Silfida*. „Eu am aripí, precum veđi. Cât pentru tine, încá-i ușor de ajutorat. Așadă-te călare pe vergéua pipei tale și ia ciurcii în mână, ca și cum ar fi frêul unui cal... Așa, e bine!... Acum bagă bine sémă, nu cum-va să te réstorni. Șeđi bine?“

— „Da, domnișórá *Nicotiana*“.

Silfida scutură atunci turelul plantei și cântă:

Un nematur băiat
Bucuros ar fi fumat
Dêr pipă el nu avea,
Deci, ștregarul, ce făcea?
Pipa tată-so fura
Și tare se bucura

Când lângă zidul cetății
Prinse a fuma ca Turoii.

Bătjocura întristă pe tinêrul flăcău și bucuros s'ar fi lăsat acum de această nêsdărănă călătorie, dér era prea târđiu. Ca o cióră sbrătoré se ridică pipa cu tutun, pe care ședea el călare și trecea prin aer înainte, ca și șuerarea vântului. *Silfida* sbura înainte arătând calea, ea era călêuzul.

La început călêrețul și-a ținut curajul, însé din întâmplare aruncă o privire spre pământ și vedú cum lunecau sub dênsul pădurile și lunecile, cetățile și satele. Îl apucară amețeli și-și încleștă mâinile în jurul pipei sale.

Nebunéscă călêreția s'a continuat însé prin vèzduh tot mai de parte și mai sus.

În urmă ajunseră într'o pădure de nori, și acești nori erau de fum de tutun.

„Îndată ajungem“, îi dîse *Silfida*, „numai curagiu!“ Și cu acestea intrase într'un fum gros de tabac,

incât se părea tinêrului, că se va îneca. Tremurând și sgriburând, el își închise ochii gândindu-și: „Acum fie ce va fi!“

Atunci étă că conducétórea strigă: „Stăi!“ și ca un cal bine dresat s'a oprit de-odată pipa de tabac cu călêrețul ei.

Sermanul băiat și-a deschis acum ochii. Înaintea lui ședea pe un vâlâțuc de tabac regele *Cnaster*. Fața lui era brunetă ca spuma de mare afumată, mantaua de pe el era galbenă, pe cap avea o cunună de pietrii scumpe roșii întunecate, la vedú arđend ca cărbunii, ér între dinți ținea o pipă mare, din care eșiau flacările ca dintr'un cuptor.

„Fii binevenit!“ a dîs regele cătră nou venitul, care de spaimă și amețală abia putea sta pe picioare. „Pe tine te așteptă o mare onóre. Eu te-am ales sé-mí umpli pipele“.

Dîcend aceste cuvinte, *Cnaster* cel galbin apucă de chică pe tinêrul și-l ținú de-asupra capului pipei sale, din care eșiau valuri mari de fum.

— Dér — întreabă redactorul dela „Magyarország” — nu există nici un mijloc de împăciuire între cele două popore?

— Vreți să vă dau o rețetă pentru a vindeca boba de care pătimiți?

Et-o: *libertate și descentralizare!*

Din Austria.

Precum spune „Nár. Listy”, printre deputații cehi s'au ivit voci, cari pretind, că propunerea baronului Dipauli — ca să se delătore ordonanțele de limbă și să se reguleze egala îndreptățire a limbilor printr'o lege — nu jignesce pe Cehi, că prin urmare aceștia ar pute să voteze pentru propunerea la prima cetire.

Diarul tinerilor cehi însă ar considera astfel de purtare a deputaților cehi ca cea mai mare greșelă, căci ea ar însemna triumful Nemților. Frațiunea îngâmfată a partidei catolice trebuie constrinsă a-și retrage propunerea sa trădătoare, seu buba veninosa trebuie scoasă din corpul majorității. Decă nu numai Dipauli cu ai săi, ci toți deputații clericali ar ieși din majoritatea actuală a camerei, nu-i vorbă, acesta s'ar preface în minoritate, dér cu cei 80 de deputați cehi (adecă: cehi tineri și proprietarii mari conservativi din Boemia) guvernul va trebui să socotească în ori-ce împrejurări.

Urmările păcii greco-turcesci.

Diarul „*Sérpska Zastava*” din Belgrad publică un articol despre încheierea păcii între Grecia și Turcia, din pana omului de stat sârbesc *Ristić*. În articol se dice între altele:

„Prin controla internațională asupra finanțelor grecesce, pe care Grecia a fost nevoită să o primescă, s'a creat un precedent periculos pentru toate statele balcanice. Europa a făcut prin asta un pas, care mai ales pentru Sârbia pôte fi periculos. Sârbia a contractat în acești din urmă 15 ani împrumuturi în sumă de aproape 400 milioane de franci. Eță ceea-ce pôte lesne da ansă puterilor să impună și Sârbiei o controlă europenă asupra finanțelor ei. Eță în ce stă marea primejdie pentru statele balcanice, pe care a provocat'o înfrângerea Greciei”.

Jidanii în miserie.

Fôia jidovescă „*Aliance israelite universelle*” în numărul seu mai nou împărătesce câte-va date asupra situațiunei Jidanilor în Rusia, România și Turcia.

În *Rusia* se dice, că Jupânilor le merge rău de tot. Guvernul nu-i suferă să-și alégă locuința unde le place lor, ci

trebuie să locuiescă claie peste grămadă numai în anumite ținuturi, anume destinate pentru ei, de unde nu le este iertat să se strămute în alt loc. Din cauza acesta Jidanii sunt lipiți de săraci, căci nu au pe cine să jupuescă, de nu cum-va se vor jupu ei unii pe alții.

O lege, ce s'a adus în Rusia în 3 Maiu 1882, opresce pe Jidanii de-a locui prin comune, de a-și cumpăra case și de-a ține arendă, fiă de cărciume. fiă de alt-ceva. Prin asta li-s'a curmat jupânilor totă puterea de-a despoia pe creștinii și sunt siliți „bieții” de ei să trăiescă numai din muncă cinstită. Dér când e vorba de muncă cinstită, se vede, că Jidanul trăesce al dracului de rău. În Vilna sunt 8000 de cerșitorii jidanii, în Grodno tot al decelea Jidan este cerșitor, în Berditsev se află 10.000 de Jidanii lipiți de flămânți. Sunt numai 15 ani de când s'a adus legea de mai sus și acest timp a fost de ajuns, pentru-ca pe Jidanii să-i ducă la sapă de lemn. Sărăcia între ei crește din zi în zi.

În *România*, după cum spune fôia jidovescă de mai sus, încă nu trăesc Jidanii tocmai cu plăcinte. Ei n'au nici aici drept de a-și cumpăra la sate case și de-a ține arendă, dér fiind-că la orașe aceste drepturi nu le sunt oprite, totuși mai au destul teren de-a pîrjoli.

În *Turcia*, dice fôia jidovescă, li-ar merge bine Jidanilor, căci guvernul nu-i prigonesce, dér în urma răsbôielor populațiunea, mai ales în Asia mică, a săracit grozav, așa că bieții Jidanii nu mai au pe cine stôrce.

În adevăr, de-ar umbla Jidanii tot cu opinea de fier și cu bătă de oțel, o țără mai fericită pentru ei ca Ungaria nu vor găsi nicăiri.

SCIRILE DILEI.

— 27 Septemvre v.

Festivitate scolară în Brașov. Măne, Duminecă în 28 Sept. v., se va serba ziua *Stei Sofii*, patrôna școlilor noastre române din Brașov. La 9 ore dimineața va fi plecarea în corpore la biserică; după biserică va urma sfințirea apei în sala festivă a gimnasiunii, unde noul profesor, d-l Procopia *Givulescu*, va rosti un discurs ocașional.

Un sprijinitor al bisericeii și școlii. Suntem rugați a da loc următoarelor rânduri, ca recunoștință față de stimatul nostru amic și colaborator d-l Dr. Elefterescu: „Încă până nu ajunsese în parochia Homorodului, Stimatul D-n *Dr. Emanuîl Elefterescu* îndestă s-ta biserică din acestă comună cu mai multe cărți rituale cu litere latine, și anume: Liturgier, Evanghelie, Apostoler, Octoich, Pentecostar etc. Er în anul trecut după venirea mea, dâru de

nou două icône mari cu cadre aurite, așezate pe fruntariu, cari împodobesc atât de frumos biserică, ridicând inima și sufletul privitorului. Asemenea dâru trei perdele la ușile sf. altar, dintre cari cea din ușa împărătescă e de colóre roșie deschisă cu o cruce aurită în mijloc, înțrăgă de metașă. Afară de acesta ajută pe școlarii sărmâni, plătindu-le restul taceilor de 15 cr. pentru fondul regnicolar. în *sumă de 18 fl.* În numele poporului meu exprim și pe acestă cale mulțămire generosului binefăcător, care nu numai pe calea literară, prin bunele și prețioasele sale învățături morale și igienice din „*Gazeta Transilvaniei*” și alte foi se întrepune întră ridicarea neamului nostru, ci și prin fapte și jertfe materiale. Fiă asigurat de stima și recunoștința noastră adêncă! — *Homorod, 4 Oct. n. 1897: Georgiu Repede*, paroch gr. cat.

Maghiarisarea în comitatul Strigoniului.

E ne mai pomenită cutezanța, cu care luptă Ungurii dela Strigoniul pentru maghiarisarea școlilor și bisericelor slovace și germane din acel comitat. De ani de zile în adunările acelui comitat se ridică pe față plângeri, că în 14 comune din acel comitat se predică nemțesce, ori slovacesce și tot în aceste limbi se propune și în școle, „*spre paguba maghiarisării*”, cum se exprimă guvernamentul „*Pesti Naplo*”. Anul trecut congregațiunea comitatului a avut cutezanța de-a se adresa cătră autoritățile superioare bisericesci ale respectivelor comune nemaghiare, cerându-le nici mai mult nici mai puțin, decăt ca *ele însă-le să poruncesca a se predică unghuresce în biserică*. Cererea, se înțelege, a fost respinsă cu observarea, că comitatul n'are a se amesteca în administrația hierarhică. Răspunsul acesta a înversunat și mai mult pe „*patrioți*”, cari în adunarea de acum a comitatului au hotărît să nu cedese, ci *din nou să provôce autoritățile superioare bisericesci de a-și maghiarisa școlile și bisericile lor din acel comitat*. Acest fapt revoltător vorbește el însuși în de-ajuns.

Juncțiunea pe la Turnu-Roșiu. Din Sibiu se anunță, că la 7 ale curentei au sosit în acest oraș ministrul român al lucrărilor publice, Ionel *Brătianu* și ambasadorul austro-ungar la Bucuresci, baronul *Aehrenthal*, cari călătoresc spre a inspecta lucrările calei ferate de juncțiune peste Turnu-Roșiu. La gara din Sibiu au fost întâmpinați de cătră vicespanul *Raissenberger* (înlocuind pe bolnavul fișpan *Kalman*); de solgăbirul *Fabritius* și de primarul *Drott-leff*. Măne, 8 ale curentei, se vor duce la pasul Ghimeș.

Invenție românescă. „*Drapelul*” din Bucuresci scrie, că un tânăr împiecat al poștelor și telegrafelor române, Nicolae *Flechtemacher*, a inventat un aparat de

o deosebită importanță. Se soia ce șgomot asurșitor fac actualele aparate telegrafice, din care pricină foarte greu se pôte lucra într'o sală cu mai multe aparate. Aparatul d-lui *Flechtemacher* nu produce absolut nici un șgomot în afară că mai are darul de a face ca liniile și punctele de pe banda de hârtie de control, să reiasă mai în evidentă ca cele făcute cu actualele aparate. Un mecanism special duce la urechea împiegatului sunetele produse de transmiterea liniilor și ale punctelor, fără ca un altu, care stă alături, să audă ceva. Acest aparat mai presintă și avantajul de a nu trăda înțelesul telegramelor, care astâdă pôte fi priceput de ori-ce cunosător, care ar trage cu urechea la țicâni, tul puternic ce se produce cu aparatele vechi. De aceea inventatorul a numit aparatul seu *Tănuitorul*. *Flechtemacher* a supus invențiunea sa d-lui Chiru, directorul general al poștelor și telegrafelor, care a esaminat-o de-aprôpe și a adus mari laude inventatorului, promițându-i că în ourând o va esecuta în atelierile direcției sper experimentare. Se spune, că tinerul *Flechtemacher* e pe cale de a face și alte invențiuni în specialitatea sa.

Osândiți la mörte. La tribunalul din Sibiu s'a pertractat în săptămâna această un proces îngrozitor. Casal, după cum îl descrie „*Tribuna*”, este următorul: În *Aprilie 1894 Sasul Ioan Schneider* din Șura mare a plătit (ou 50 fl.) pe Țiganul *Zlate Nița* să omöre pe tată-seu, spre a-l pute moșteni. Într'o noapte monstrul-fiu a îmbătat pe tatăl seu, apoi l'a lăsat pe mâna Țiganului, care l'a omorit în somn, apoi l'a aruncat sub copitele oailor, să-l zdrobescă. Fierôsa crimă nu s'a descoperit, deorece fiul criminal a predat cazul ca și când tatăl seu ar fi fost călcat în picioare de cai. Abia mai târziu a denunțat crima o iubită părăsită a Sasului, *Maria Groo*, care deși căsătorit avea drăguță. Sasul și Țiganul au fost osândiți la mörte prin ștrâng, femeia achitată, în lipsă de dovești suficiente. Osândiții au anunțat apelare, asemenea și procurorul; aceasta contra achitării femeii *Groo*.

Omor și sinucidere. Ni-se scrie din *Homorod*: Duminecă în 3 Octomvre st. n. mergând un public numărös la săvârșirea unei cununii luterane, pe trotoar s'a aușit de-odată dintr'o ferăstră glasul locuitorului sas *Georg Kasper*, care în limba săsescă strigă: „*Mariși inapoi!*” Femeia, căreia a fost adresate aceste cuvinte și care era tocmai soția lui *Kasper* a ascultat și eși puțin din rëndul numărösului popor. În acel moment *Kasper* descărcă pușca asupra ei, culcându-o momentan la pământ. Mulțimea fu cuprinsă de o spaimă de mörte. Femeia împuşcată și-a mai venit puțin în fire cu ajutorul medicului, dér după câte-va ore muri. Ucișăgul, ca să scape de ur-

Chinuitul vru să strige, dér fumul și fierbințela îi astupau gura. Tănărul cređu, că-i pace bună de el.

De-odată însă străbătă la nasul lui un abor plăcut de cafea arsă. Regele *Cnaster* părea, că și el observă mirosul, căci își slobođi în jos mâna, cu care ținea pe umpletoriul pipei, și-și întorse fața în partea din cătrău venia aburul.

— „*Inimica mea, ursitôrea Moca!*” strigă el furios.

Atunci se apropiă un nor vênăt, care răspândia miros plăcut, și pe nor ședea în haine negre o damă frumôsă, privind cu ochi blândi. În mână ducea o lingură mare de argint pentru cafea.

„*Astêmpăre-te*” strigă buna ursitôre, „*astêmpăre-te Cnaster*, tu rege barbar; jertfa ta stă sub scutul meu”.

Ea atinse mâna regelui cu lingura cea de argint; pumnul, cu care ținuse chica flăcăului, s'a deschis, și acesta se răsturnă cu capul în jos

prin ametitorul văzduh, încât i-a perit vederea și auđul.

El s'a lovit tare când a ajuns jos, și acestă lovire l'a adus érá-și la simțire. Mulțămire întâmplărei norocoșe, că el a căđut chiar în acel loc, din care sburase în sus cu *Silfida*. Când a privit în giurul seu, s'a vëđut sub masa, la care mai înainte cu un pătrar de ôră ședea bând și fumând. El a eșit de sub masă și s'a sculat. Mâine și picioarele îi erau întregi și sănătöse, însă nespus de tare își pierduse bietul tânăr curajul. Cu mare trudă s'a putut terti până la arborele cel mai de aprôpe, pe al căru trunchi și-a răzimat fruntea cea plină de sudori și spaimă.

În ușa cărciumei din pădure apără cărciumărița cea grôsă, ținând în mână o cană, din care eșiau aburii. „*Aci, domnișorul*”, dice ea cu compătimitie, „*ți-am fierț o cêșcă de cafea nêgră. Am gândit eu numai decăt, că întâmplarea această va avé un ast-fel de sfêrșit*”.

Și suriđend plăcut, turnă beutura cea nêgră preste buzele cele palide ale înfrântului junișan, pentru a-l mângăia și vindeca.

(Din nemțesce).

P. R.

Poesii populare.

— Culesse din popor. —

Mândruțică, mândra mea,
Când te-ajunge dor de mine
Mergi și te plânge la-un spine
Să nu te auđă nime:
De te-aude un vecin
Până mâne satu-i plin,
De te-aude o vecină
Până mâne-i lumea plină,
De te-aude un neam al têu
Și ala te dă la rău.
Nu gândi, mândră, gândi
Că ca tine n'oiu găsi,
Că de-oiu sta a căuta
Mai frumôsă mi-oiu afla,
Nici pragul nu l'oiu trece
Ca tine mi-oiu găsi dece.
Nici un pas eu n'am călcat

Ca tine mi-am căpătat
Mai mândră și mai frumôsă
Nu ca tine-o somnurosă,
Mai mândră, mai sprâncenată
Nu ca tine-o blăstămată,
Că-i înaltă și subțire
Și vrednică de iubire:
Statul ei ca florile
Fața ei ca rugile,
Sprâncenele, buzele
Făcute pe sêma mea
Să le sărut când oiu vrea.
Sărac dorul lui badea
De l'aș pute căpeta
Până 'n prând l'aș sêmăna
Până 'n sêră l'aș tăia,
Mi-l'aș face stog în prag
Și l'aș îmblăti cu drag,
Mi-l'aș măcina mărunt
În morișcă de argint,
Mi-l'aș cerne în sprâncene,
L'aș frământa în inele
Și l'aș cöce fără lemne.

N u e ș o r a.

St. Aruncuțean,
învățător.

mări, la moment și a pus pușca în piept și cu piciorul și-a descărcat-o, așa că după crâncene suferințe de vre-o 3 ore muri și el. În 4 Octombrie n. au fost înmormențați amândoi, rămânând după ei 2 copii. Causa omorului se atribuie împrejurării, că soția nu a voit să trăiască cu el, deoarece bărbatul a dus o viață imorală. Astfel de casuri se mai întâmplă la secte, care negă existența lui Dumnezeu. — Un călător.

O nouă societate a studenților români din Brașov. Studenții dela școlile comerciale din loc s'au constituit într-o nouă societate de lectură, a căreia inaugurare și constituire s'a făcut Mercuria trecută, în 24 Sept. v., prin d-l director Arsenie Vlaicu, care după un discurs potrivit, arătând chiamarea noii societăți și datorințele membrilor față de ea, prezentă pe conducătorul societății, în persoana d-lui profesor Procopiu Givulescu. Urmă apoi constituirea societății, care se făcî în următorul mod: Președinte: d-l prof. Procopiu Givulescu; vice-president: Ion Lăpădat cl. III com.; secreter: Mihail Navrea, cl. III com.; vice-secretar: Vasile Mușlea, cl. II com.; bibliotecar: Vasile Babî cl. II com.; vice-bibliotecar: Vasile Pop cl. I com.; cassar: Neculae Poteca cl. III com.; controlor: Traian Mucavei, cl. II com.; econom: Eremia Leocufa cl. I com.; și comisiunea literară s'a constituit astfel: Președinte; vice-președintele societății; membrii: Nic. Căldărea cl. III com., Sofroniu Roșca cl. III com.; Pavel Labodă cl. III com.; Emil Russu cl. II com.; Gheorghe Barăscu cl. II com. și Stelian Russu cl. I com. — Dorim prosperare noii societăți!

Nouă întrunire în București. „Epoca“ află că membrii comitetului național studentesc au decis să convoce o întrunire publică, în sesiunea națională, mâine, Duminică 10 Oct. (28 Sept.)

Noul ministru român la Constantinopol. S'asigură, că numirea d-lui Papiniu, actual ministru la Belgrad, în postul de ministru plenipotențiar la Constantinopol e definitiv hotărâtă.

Noul palat al poștelor și telegrafelor din București va fi terminat în roșu (cărmidă) toamnă acéste. Palatul va fi acoperit, rămânând ca până în toamna anului viitor să fiă cu desăvârșire terminat și în interior. Acest palat, care va fi inaugurat cu o deosebită ceremonie, este cea mai mare clădire din Capitala română, ocupând o suprafață de 8000 metri pătrați.

Belgienii și grânele române. În Belgia există un curent foarte ostil grânelor române de când serviciul maritim român a preferat portul din Rotterdam celui din Anvers. Acésta ostilitate merge până acolo, încât un țiar catolic oficios, „Le Patriote“, a denunțat autorităților, că grânele ce vin din România sunt avariate. Mare mișcare s'a produs și la Brăila, de unde camera de comerț a și trimis ministrului român un protest-desmințire, care să se publice prin „Monitorul Oficial“ și la Anvers, unde cumpărătorii de grâne au suspendat cumpărăturile de cereale românești. Cestia e cu atât mai gravă deoarece „Drapelul“ cu cât Belgia e unul din cei mai serioși clienți ai noștri, și cu cât curentul de ostilitate în contra noastră a depășit ocolonele țiarului „Le Patriote“ pentru a se arăta și în ocolonele altor țiare.

Remontele de cai în România. D. General Berendei, ministrul de război român a recomandat comisiunilor de remontă ca să caute pe cât va fi cu putință ca remontele de cai pentru cavaleria să se facă în țără și numai când comisiunile nu vor găsi cai necesari în țără să se adreseze hergheliilor din străinătate. Măsura d-lui ministru de război are de scop a încuraja pe proprietarii de herghelii din țără, mai ales că la expoziția din Constanța s'a dovedit că o mulțime de mari proprietari au herghelii de cai admirabile pentru cavaleria omână.

Palatul episcopal din Galați. Luorările de construcția a palatului episcopal din Galați nu vor putea începe decât la primăvară, din cauza timpului înaintat. Aceste luorări ating cifra de 280.000 lei, afară de palatul Seminarului ce se va ridica lângă Episcopie și pentru care s'a elaborat deosebit proiect. Acésta din urmă va costa ea la o jumătate de milion și va fi se dice în felul mărețului edificiu al seminarului din Iași.

Vase de război rusești pe Dunăre. „Agenția Română“ anunță țiarelor străine, că mai mulți ofițeri din statul major ruseesc măsoră adăncimile Dunării în vederea lansării unor vase de război fluviale, care se construiesc acum la Odessa și la Nicolaiev. Vasele de război vor circula în permanență de-a lungul Dunării, de la Reut și până la Marea Neagră.

Un furt în tren. Un furt însemnat s'a petrecut în noptea de 18 (25) Septembrie a. c. în trenul accelerat ce mergea dela Slatina spre Craiova. Victima este d-l G. Marinescu, incassatorul mai multe țiare din București, căruia i s'a furat 600 lei în bilete de bancă, 5 chitanțe în valoare de 1000 lei, dela cassa de economie, 10 bilete de loterie ale societății funcționarilor publici și alte diferite acte. Furtul s'a petrecut după cum surse „Liberalul“ în modul următor: D-l Marinescu se afla în gara Slatina și aștepta trenul de 10 și 9 m. seara, spre a se duce la Craiova. După ce și-a luat biletul, se vede urmărit de doi indiviți bine îmbrăcați, care se vede că-l sciau că e incassator și că are bani la el, cei doi indiviți se posteză la ușa vagonului de clasa a II-a, în care avea să se urce d-l Marinescu, și anume unul pe platforma vagonului, și celălalt în interiorul vagonului. D-l Marinescu trecu printre ei, d'ér se vădu de-odată strâns cu putere, și fără să aibă timp să-l lase giamantanul din mână, fu descheiat la haină buzunarit în totă regula și furat de banii și actele ce le avea la el. D-l Marinescu începî se strige... puse mâna în grabă pe unul din pungași, în vreme ce celălalt se făcî nevăduț. Un alt individ, care se vede că era tot tovarăș cu pungașul, interveni pentru a-și scăpa prietinel din mână victimei. D-l Marinescu puse mâna și pe acesta, d'ér nu putî lupta cu amândoi și ei reușesc să fugă. Pungașul se ea după ei, care se ascunsese în alte vagoane. Șeful garei Slatina, în loc să mai țină în gară cel puțin 5 minute trenul, pentru a prinde pungași, dădu drumul trenului, cu totă rugămintea d-lui Marinescu. Victima a rămas în Slatina, dând telegrame la toate stațiile unde urma să se oprăscă trenul. Pungași n'au putut fi prinși.

Guvernul român și mișcarea armenă. Descoperirea la Galați a pachetului de proclamații revoluționare, destinate a fi răspândite printre Armenii din Constantinopol, a pus în mișcare întreg aparatul administrativ, d'ero „Epoca“, Procurorul general de Galați, unde s'a făcut arestarea tinărului Margar, a fost chiamat în Capitală. D. I. Bastache a avut eri o întrevedere cu ministrul justiției și al internelor. Odată cu Bastache, a sosit în Capitală și consulul Turcoiei în Galați, d. Azarian Efendi D-sa a avut o întrevedere cu ministrul plenipotențiar al Turcoiei Kizim-bei, pentru a-i raporta asupra cazului. Să atribuie diplomaților turci intenția de a cere estradarea lui Margar supus otoman, emigrat în Bulgaria cu prilejul măcelurilor petrecute în Constantinopol, în toamna anului trecut. — „Epoca“ crede că guvernul Sturdza va satisfăce cererea reprezentantului Turcoiei, și „Drapelul“ (național-liberal) d'ero: „Fiind vorba de niște refugiați politici credem, că estradări nu se vor face.

Bôle de vite. Ni-se scrie din comuna Pintic, lângă Teaca, că acolo bântue bôle epidemice atât între vitele cornute, cât și între oi și porci. Locuitorului Brătianu Gligore i-a perit o vacă cu lapte, alții au îndurat alte pagube, așa că bieții omeni sunt puși pe griji.

Apă subterană pentru București. D. Elie Radu, inginer inspector la C. F. R., a înaintat primăriei București proiectul de contract prin care se angajeză să conducă lucrările pentru alimentarea orașului cu apă subterană.

Criminală din dragoste. O senzațională incercare de omor, s'a comis Sâmbăta trecută, ziua mare, pe Avenue des Gubelin din Paris. Un abate Menard, a fost atacat de o femeie și înjunghiat cu un lung cuțit. Numeroși trecători au încercat s'o dețină, d'ér n'au reușit. Rănitul și-a scoos cuțitul din spate, apoi condus de un trecător, s'a dus acasă. Aici mai întâi a chiamat preotul, apoi medicul. Atentătoarea abia cu greu a putut fi prinsă de poliția. E o femeie la 30 de ani, isterică; de trei ani urmărea pe abate cu propuneri de dragoste.

Un mușteriu neașteptat. Marți după amiazi, comercianții din strada Lipsoai au fost viu emoționați de un fapt cu totul neobișnuit pe o stradă din centrul Bucureștilor. Pe la orele 4 după amiazi, un bivol, părând a fi foarte furios, venea în fuga mare din spre grădina Sf. Gheorghe, urlând și căutând să lovescă cu cornele în toate părțile. Toți comercianții fură cuprinși de o adevărată grază, și în câte-va minute toate ocolonele străzilor fură lăstate cu mare sgomot. Tote sforțările sergentilor de stradă și a câtor-va curagioși, pentru a prinde furiosul animal au fost zadarnice. Bivolul se năpustea cu furie în toate direcțiunile. În sfirșit, la un moment dat, ca și cum dobitoacul ar fi avut trebuință de parare, s'a năpustit în spre biroul unei case de schimb, sfărâmiind ușa și spărgând gemurile. În acest timp, stăpânul fugărilor sosese în gona mare și reușese cu ajutorul a câtorva curioși să lege de corne pe dobitoac și să-l ia cu densusul, spre marea liniște a comercianților consternați.

Cunună și logodnă. D-l Teodor Toma, proprietar și d-ra Ana Brătian, ambii din Pintic, își vor serba cununia mâine, 10 Octombrie n., în biserica română gr. cat. de-acolo.

— D-l Valeriu Florescu, comerciant în Lugoj, s'a logodit cu d-ra Ersilia Blidaru, fiica marelui proprietar I. Blidariu din Răchita. — Să fiă în ceas cu noroc!

Impedecarea născerii bôlelor de copii urmăză atunci, când copilul va avé un organism oțelit și capabil de a rezista, care se va lăsa a se desvolta germenele bôlei. Sunt diferite preparate medicinale în comerț, care urmăresc acest scop, d'ér este în genere cunoscut, că există numai un singur mijloc, care corăspunde în toate privințele cerințelor ce i-se face, și acest mijloc este untura de pește (Leberthran). Copiii le vine grătă de a lua obiceiul Leberthran; acest inconvenient se delătură prin Leberthranu lui Zoltan, care n'are nici gust nici miros rău, și de aceea atât copii cât și omenii adulți îl iau bucurosi. Depositul general în farmacia lui Zoltán Bela Budapesta V. Nagy-korona-utca 22 — unde se capătă cu 1 fl. sticla.

Lecția bună.

Ȋiarul evreo-nemțesc din București „Bukarester Tagblatt“ a primit pentru purtarea sa obraznică și nealeală din zilele ultime două lecțiunii sântoșe. Etă-le:

Rezoluția țiarelor din București.

Se știe, că un redactor al țiarului „Bukarester Tagblatt“ cu numele Casimir Pavlovsky, participând în Budapesta la un banchet dat de țiaristii unguri, a ridicat la acest banchet un toast ca reprezentant al pressei române din București.

Față cu acésta atitudine necorectă a numitului redactor, țiarele din capitală au iscolit și espedat pressei din străinătate următorea rezoluție:

„Față de scrierile eronate ce au circulat în unele țiare din străinătate și comunicate pressei din București de cătră „Agenția Română“ noi subsemnatele țiare declarăm, că d-l

Pavlovsky, redactor la „Bukarester Tagblatt“ n'a putut vorbi la Pesta în numele Pressei Române, d'ère-ce acésta Pressă n'a fost reprezentată la banchetul cercului țiaristilor din Capitală“.

„Liberalul“, „Dreptatea“, „Adevărul“, „Voinea Națională“, „Timpul“, „Epoca“, „Drapelul“, „Românul“, „Independance Roumaine“, „Universul“, „Constituționalul“ „Roumaenischer Lloyd“.

Retractarea lui „Bukarester Tagblatt“.

Nu-i destul, că „Bukarester Tagblatt“ a efruntat prin purtarea sa întrăga pressă din capitala română, d'ér s'a purtat scandalos și față cu studenții universitari, cari au protestat în contra purtării haine și perverse a acestui țiar strein din București.

Mai mulți delegații ai studenților, cerend socotăla redacțiunei acelu organ, pentru acésta atitudine, „Bukarester Tagblatt“ s'a văduț silit să facă, în numărul de Mercuri, următorea declarațiune:

„Print'ro notiță apărută în țiarul nostru acum trei săptămâni, studențimea română s'a creduț ofensată și hotărî de-a cere satisfacțiune. Doi domni, forte cum se cade, s'au prezentat în redacțiunea noastră cerându-ne, în modul cel mai politicos, aplicațiunii. Ca autor al acéstei notițe s'a arătat redactorul nostru d-l Ludwig Klein, care declară, că nu era în intenția lui de-a insulta pe studenți. Din parte-ne declarăm, că ne-ar părea rău din inimă să fi jignit chiar un singur student“.

Acésta declarațiune n'a satisfăcut de loc pe studenți și eri prezentându-se, din nou, delegații studențimeii au cerut redacțiunei țiarului german o retractare categorică și în termen satisfăcători.

„Bukarester Tagblatt“ s'a escusat și eri a retractat insolentele adresate tinerimei universitare, în termenii următori:

„Studențimea română nu s'a mulțumit cu declarațiunea noastră de eri și nu ne opunem, pentru complectă satisfacțiune, care o datorim studențmeii române, de-a mai face următorele declarațiuni: În Nr. 208 al țiarului nostru s'a străcurat fără știrea redacțiunei o notiță insultătoare la adresa studenților români. Redacțiunea regretă sincer inserarea acéstei notițe și profită de ocaziune de-a exprima studențmeii universitare totă stima și considerația ei“.

Lecțiunea ce s'a dat de cătră pressă și studențimea universitară acéstei țiar va servi de pildă în viitor, tuturor foitelor străine.

Corespondența „Gaz. Trans“.

București, Septembrie 1897.

Onorate D-le Redactor! Simțul recunoștinței mă îndemnă a Vă ruga cu onore, să binevoiți a da loc în mult pretuitul D-v. ziar „Gazeta Transilvaniei“ următorelor rânduri:

În vara acésta prin luna Iulie, trecend ca de regula munții în iubita mea patrie (Transilvania), m'am oprit pentru câte-va zile în orașelul Cohalm, fiind-că pe ziua de 20 Iuliu st. v. (S. Ilie) era convocată adunarea generală a Despărțământului Cohalm al Asociațiunei Transilvane, spre a lua și eu parte la acésta adunare românească, și spre a visita cetatea ce se află în Cohalm.

În ziua de Sântu-Ilie la ora 2 p. m. era fixată în Școla română gr. or. adunarea Despărțământului; ca în tot-déuna însă, nici-odată publicul nu vine la ora fixă, și așa văduend, că încă nu s'a adunat publicul, am mers să văd biserica românească gr. cat., care la intrarea mea în oraș mia atras atențiunea prin o mare schimbare, ce am observat-o pe dinafară.

Lumina cea bine făcătoare a credinței se lăteșce cu incul înfere poporul nostru românesc, care a început a pricepe, că fără acea lumină nu pôte exista un moment. Numai înaintarea în cultură pôte scăpa pe națiunea română de pericolul de a rămâne îndărăptul celorlalte națiuni și a se pierde.

Cum d'ic, mergend la casa D-lui George Spornic, paroh gr. cat. al Cohalmului, l'am rugat să bine-voescă a-mi arăta biserica înlăuntru. D-sa cu multă amabilitate a bine-voit a mă conduce în biserică și a-mi da toate deslușirile cerute, și anume:

că biserica este zidită la 1794 în onoarea Sântului Nicolae, la început a fost gr. or., ér la 1821, trecând cea mai mare parte dintre Românii la religia gr. cat., bine înțeles a trecut și biserica.

Eu am mai fost de multe ori prin Cohalm și am fost și în biserică de vre-o 3—4 ori, dér spun, că în modul, cum am văduțo acuma, merită multă laudă și orespunde în totul unei biserici de oraș.

Preotul Spornic își spuse, că biserica s'a reparat în anul acesta aproape radical, care schimbare am observat-o și eu, și anume: s'a vâpsit peste tot tâmpla, de pe care era usată vâpseaua din cauza timpului, vâpsirea stranelor, facerea ferestrelor din nou, schimbarea locului unde stă corul copiilor din școală, învelirea turlei cu tinichea, — asemenea turla dela pórta curții bisericei. Reparațiunile s'au început la 25 Aprilie 1897 și în ziua de Rosalii biserica s'a și sfințit, totul fiind terminat. Tóte aceste reparațiuni s'au făcut prin oferte benevole date de credincioșii bisericei în sumă de 600 fl. ér din venitul bisericei nu s'a dat nici un crucer, așa că fondul bisericei este neatins, și biserica bine reparată, ceea ce face multă laudă parohului G. Spornic și parochienilor săi, cari sciu, cum se-și veneraze Sânta biserica.

Dee bunul Dumneșu, ca și satele vecine din jurul Cohalmului, cari au lipsă de a-și repara Sântele locașuri de rugăciune, să ia exemplu dela Românii din Cohalm, cari sunt demni de imitat.

Asemenea Românii gr. or. din Cohalm au ridicat din nou o mărăță și splendidă biserică, care este pusă mai în spre centru de cea gr. cat., un edificiu mareț, care face mari laude D-lui protopresbiter N. Mircea, care prin indemnul și stăruințele sale a dat impulsune poporului român din Cohalm spre a fi și ei la demnitata celorlalte națiuni conlocuitoare cu ei.

Dee bunul Dumneșu, ca poporul român în tot-déuna să aibă asemenea conducători, cari să pótă conduce cu demnitata corabia națiunii noastre, ferind-o de stâncile și valurile furioase.

Prof. Dr. Elefterescu.

Din Valea Agrășului (Sélagiu), Sept. 1897.

În Buciumi, cea mai frumoasă și mai populată comună în partea de câtră răsărit a româniului Meseș, încă în 1865 se încep zidirea frumoșei biserici de piétră, dér din lipsa de mijloce a rămas numai un turn provisoriu și cu totul nepotrivit pentru pompoasă biserică. De atunci au trecut atâția ani buni și réi, dér nu s'a gândit nimeni a intrupa idea ridicării unui turn potrivit, până ést timp, când rânduind Dumneșu în fruntea districtului Almasului un protopop tiner și activ, pe d-l V. L. Pop care cu stăruință de fier s'a pus pe lucru, așa că până adî turnul póte este terminat.

Eu mă abătusem prin comuna Buciumi tocmai în ziua de 3 Septembrie, când sosi crucea pentru noul turn. Mult m'am mirat, că abia sosiind crucea, s'au și apucat să-o sfințesoă și ridice în turn. Mai potrivit así fi creduț, să se fi amânat acest act sânt pe-a dí, când sfințirea să se fi putut face cu ceremonii mai mari, la care să fi luat parte în număr mai mare nu numai poporul din loc, ci și de prin comuna vecine, cu oare ocaziune s'er fi putut aduna și oeva pentru biserică, căci și asa au încă lipsă de un orologiu și parafulger. Nici chiar protopopul, șeful tractului, nu era de față la acest act însemnat, căci după cum mi-s'a spus, dănsul nici nu avea scire despre ceea ce se petreo fiind tocmai atunci dus cu copiii la școală la Bistrița.

Se scie, că în globul crucilor, ce se ridică pe turnuri, é datină să se pună anumite memoriale. Cu ocaziunea sfințirii crucei din Buciumi un proprietar reformat din comună, Elekes Barcezi, avú îndrăsnéla de a-și imbia un memorial unguresc propriu, în care mai accentuat se cuprindea genealogia sa familiară, dér ce să vedî? Pe când fruntașii, ce sévirsiau sfințirea, erau aduși în perplexitate de pofta acestui Ungur îndrăsuț, pe atunci poporul sciu é însuși să-și dea răspunsul potrivit, dicénd, că cu

timpul d'écă s'er afla acest memoriu unguresc în glob, s'er face esplicări, că biserica ar fi zidită de Unguri. Deci a respins primirea acestui memorial, dovedind prin asta că minoinal grăesce presa jidonomaghiară când susține, că poporul român nu are consciință de sine și ambiția națională.

Termin această corespondență cu declararea, că însuși poporul dicé, că d'écă nu venea în fruntea tractului nostru protopopul deșđ, nu se ridica acest turn, căci dănsul cu multe lupte a înduplecat poporul să-l edifice. Onóre protopopului și onóre poporului, care nu s'a ferit nici de aceste jertfe pentru biserica sa. Primarul comunei, deși Armean, dér fiind înrudit cu familia române și vrednic urmaș al părinților săi, cari întotd'éuna au nutrit dragoste mare față cu biserica noastră — primarul dicé, încă a ajutorat mult atât moralicesce, cât și materialicesce ridicarea acestui turn.

Un drumar.

Convocare.

Adunarea generală, a despérméntului II al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român se convocă pe *Duminecă în 24 Octomvreb* st. n. 1897 la 2 ore d. a. în edificiul școlei gr. or. române din Zérnești, la care se invită onorații membri și toti aceia, cari se intereséză de progresul poporului român. Pre lângă agendele regulate ale adunării generale, la ordinea d'ilei este și alegerea directorului despérméntului și a comitetului cercual pe un nou period de 3 ani.

Zérnești, 3 Octomvreb 1897.

Nicolau Garoin,
director.

Ioan Străvoiu,
secretar.

Premii pentru meseriașii români.

CONCURS.

În sensul conclusului adunării generale din anul acesta, se publică concurs:

a) pentru 4 premii à 50 coróne, pentru acei mărăstri din localitate, cari vor dovedi, că în decursul anilor au scos cei mai mulți tineri calificați de calfe;

b) pentru 2 ajutoare à 60 coróne, pentru calfe din localitate, cari doresc a se perfecționa în străinătate.

Petițiile relative să se adreseze președintelui subscris până la 15 Octomvreb nou a. c.

Din ședința Comitetului, ținută la 26 Sept. 1897.

„Asociațiunea pentru spriginirea învățăcelor și sod. rom. din Brașov“.

N. P. Petrescu,
preș.

Pompiliu Dan,
secretar.

Expoziția de vite.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului va arangia Duminecă, în 5 (17) Octomvreb o expoziție de vite în comuna *Boița*. Din programul acestei expoziții reprodu cem următoarele:

1. În scopul de a înainta economia de vite, „Reuniunea română de egriculiță din comitatul Sibiiului“ va aranja la 5 (17) Octomvreb 1897 în comuna *Boița* o expoziție de vite împreună cu distribuire de premii în bani.

Expoziția se va mărgini de astă-dată la vite cornute cu excepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ținé în ziua amințită, începénd dela 9 ore înainte de améđi și până la 1 órá după améđi, când va urma premiarea.

Expoziția se va ținé pe locul numit „Dudă grădini“.

3. La expoziție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comuna *Boița*, Porcești, Racovița, Sadu, Sebeșul-inferior, Sebeșul-sup., Talmăcel și Veștem.

Pentru vitele aduse din afară de *Boița* se cer pașapoerte în regulă.

Cerénd trebuința, proprietarii au să dovedésă, că au ținut înșși vitele în timp de 3/4 de an cel puțin.

Oile trebuesc espuse în grupe de cel mai puțin 3 capete; altcum nu se premiéză.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul arangiator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. — Comitetul póte refusa primirea, însă nu mai din cauze binecuvéntate.

La fie-care vită respective grupă de oi se alătură o tăbliță séu bilet, cuprindénd numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

5. Exponenții sunt îndatorați a purta înșși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

6. Se vor distribui *doué-deci-și-patru de premii* în suma totală de 200 coróne, dăruiț de reuniune, și anume se vor distribui următoarele premii:

Grupa I. Bovine de prășilă (rassa indigenă și străină).

a) tauri de 3—5 ani: 1 premiu de 16 cor.; b) vaci de 3—8 ani: 1 premiu de 12 cor., 2 premii ve câte 10 coróne, 1 premiu de 8 coróne și 1 premiu de 6 coróne; c) junci, junice și tăurenți, de 1—3 ani: 1 premiu de 10 coróne, 2 premii de câte 8 coróne și 3 premii de câte 6 coróne; d) viței și vițele de 1/4 — 1 an: 1 premiu de 8 coróne și 2 premii de câte 6 coróne.

Grupa II. Oi de prășilă.

a) berbeci de 1—5 ani: 1 premiu de 10 coróne și 2 premii de câte 8 coróne; b) notini din 1897: 1 premiu de 6 coróne și 2 premii de câte 4 coróne; c) noatine din 1897: 1 premiu de 6 coróne și 2 premii de câte 4 coróne; d) oi de 1—5 ani: 1 premiu de 8 coróne și 2 premii de câte 6 coróne.

În scopul premierii, comitetul central al reuniunii agricole a ales un juriu de 28 membri, în frunte cu d-nii: Comșa, ca președinte al juriului; Victor Tordășianu, Emil Verzariu, G. Babeș etc.

Ca vrednice de premiat se consideră mai ales bovinele, care întrunesc în mare măsură însușirele vitelor mari, puternice, frumoșe la trup, blânde, lăptoșe, bune de prășilă și de îngrășat.

Făț cu vitele coreite se va da întâietate vitelor de rassă curată.

Între scăderile, care nu îngădue premiarea se numără: Trup bolnăvicios, murdar, cu totul slăbit séu cu bóle înăscute, cum și scăderi care supără vederea (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urite etc.).

Ca semne de lapte mult se consideră trup prelungit, piept larg și fóle șerpuit de vine gróse; uger plin și mare, nu prea cárnos, nici prea gras, înzestrat cu pěr scurt și móle și avénd patru țite moi, deopotrivă de mari; pele molatică, pěr subțire și pri-vire blândă.

Ca bune de îngrășat sunt a se considera mai ales vitele trunchioșe, cu capul mic, óse subțiri, piept larg și cárnos, șolduri îndepărtate, cósă lătréță, pele mișcătoasă, pěr móle.

Ca bune de muncă se consideră mai cu sémă vitele ósoșe, cu picidóre cam lungi, piept larg și rotundit, șolduri puternice, cope sănétóse, mers vioiu și regulat.

Dintre oi întâietate se cuvine mai ales oilor mari, cárnóse, lăptoșe și bogate în lână frumoșă și subțire, móle și lungă, de asemenea se cuvine întâietate oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană alésă.

Rassa țigaie și stogoșe se preferă rassei bársane (țurcane).

Literatură.

„Biblioteca pentru toti“, cunoscuta publicație editată de librăria *Storck & Müller* din Bucuresci, a dat la lumină acum în urmă, mai multe cărți noué de-o însemnată valóre. Astfel Nr. 124 conține traducția renumitei lucrări a marelui filosof engles *Lubbock* intitulată *Intrebuintarea vieței*, una din cele mai necesare cărți orî-cui. Nr. 125 e *Povestea Mavroghenescă*, de *Pitarul Hristache*, o frumoșă lucrare din vechea noastră literatură, cu întroducere și note de *Gheorghe Adamescu*. Nr. 128—137 cuprind o lucrare de cea mai mare valóre

și a cărei necesitate de mult se simțea: *Codul civil* adnotat de d-l procuror *Haman-giu*. Nr. 138 e o culegere de poesii populare din Basarabia intitulată *Suspine* și făcută de d-l *Madan*. Acest volum are o prefață de poetul *Cosbuc*. Am lăsat la urmă Nr. 121 și 122, care are titlu *Notițe și Fragmente* dér care au marele noroc de a fi iscălite de *Caragiule*, un nume dintre cele mai simpatiche în literatura noastră.

După cum se vede „Biblioteca pentru toti“ își ține sus renumele ce a dobândit încă dela începutul aparițiunei sale.

Tot la librăria *Storck & Müller* se află și depositul importantei publicații din Transilvania, *Encyclopedia Română*, din care a apărut acum fascicula 5-a.

ULTIME SCRI.

Budapesta, 8 Octomvreb. În ședința camerei de Lună, 11 Octomvreb, guvernul va depune proiectele de lege privitoare la prelungirea provisorică a pactului economic dualist pe un an.

Tot atunci și guvernul austriac va depune în camera din Viena proiectele lui coréspundétóre.

Încă în aceiași dí proiectele vor fi predate comisiunilor respective.

Madrid, 8 Octomvreb. Diarul semioficios „*La Paiz*“ face Spaniei propunerea să se alature la alianța rusofranceză spre a-și asigura posesiunea coloniilor sale.

Belgrad, 8 Octomvreb. Este érá-și mare fierbere între Sérbi și Bulgari. Cestți din urmă sunt fórté iritați pentru-că Sérbilor li-s'a dat dreptul de a-și înființa școle în Macedonia.

HIGIENA.

O bóla a țeranilor.

De Dr. I. Neagoe.

Ce este Pelagra?

(Urmare.)

Istoricul acestei bóle încă nu este pe deplin luminat, de-óre-ce în Spania, unde s'au ivit mai întâi pe pământul Europei, la început se confunda cu lepra și cu alte bóle, până ce în 1730 *Gaspar Casal* — care practica în capitala Asturiei, în *Oviedo* — a descris-o într'o publicație apărută în anul 1762. După el a urmat *Thiery*, medicul ambasadei franceze din Madrid, apoi *Frappoli*, vestitul clinician din Lombardia. Adî literatura pelagrei este cea mai avută în tótă medicina și póte că nu ajunge nici o vieță de om ca s'o poți ceti. Dér durere, că valórea nu stă în raport cu mulțimea și mărire-a acestei literaturii.

Este fapt constatat, că bóla nu este molipsitóre și nici moștenitóre în adevératul înțeles al cuvéntului.

În Italia se crede a fi moștenitóre, de-óre-ce s'a observat, ce observăm și la noi, că părinții pelagrosi au copii, la cari doi—opt ani dela nascere încă se manifestă pelagră, dér nu este regulă absolută manifestarea acésta, precum este la bólele moștenitóre, ci numai un fapt des întâmplător. Apoi nu s'a observat încă nici o singură nascere a unui fét pelagros și nici pelagră în timpul lăptării nu este cu siguranță constatat.

Imbolnăvirea mai târđie a copiilor este ușor de înțeles, trăind aceștia împreună cu părinții sub același regim, plus că este deja nascut din un germin nesănétos, care produce tot-déuna indiviđi piperniciți și prin urmare înzestrați cu o mică putere de resistentă.

Femeile sunt mai predispușe la îmbolnăvire de pelagră, decât bărbații; cauza este erăși lipsa puterii de rezistență.

Estatea de mijloc este cea mai atacată fiind și cea mai muncită.

Pelagrosii mor numai în gradul al II-lea și al III-lea al bolei; în gradul I-ii, prin numita depresiune psihică și morală, nu arare-ori s'au căutat mântuirea în sinucidere.

În stadiul al II-lea pelagrosii mor sub forma semnelor frigurilor tifoidice, adică prin diareea consumătoare, dăr schimbările patologice ale organelor interne nu au nimic comun cu acele ale frigurilor tifoidice, nici nu este bătă molsipitoare ca frigurile tifoidice.

În stadiul al III-lea mortalitatea este cu mult mai mare.

Prin bunătatea d-lui prof. Tamburini, directorul asilului alienaților din Regio di Emilia, am primit datele statistice despre mișcarea pelagrosilor din numitul asil. Din aceste rezultă, că în 7 luni ale anului trecut au intrat în asil 59 pelagrosii și au murit 27.

La copii și tinerii până la 20 de ani mania pelagră este mai rară decât la vârstnici, din cauză, că aceia au mai multă putere de rezistență și sunt mai puțin muncii.

Dăr paguba cea mai mare pelagra nu o produce prin mărte, ci prin influența fiziologică care o exercită în mod fatal asupra rasei, a trăinicieii unui popor, aducându-l pe încetul la degenerare individuală și numerică, precum și la sărăcie, deore-ce prin bătă această îndelungată suferindul este nedestoinic a munci în mai multe rënduri și timp mai îndelungat, apoi bine înțeles că progenitura lui va fi din generație în generație mai pipernicită.

Aci zace la noi (în România), greutatea cestiunii, care ni-se impune deja la ordinea zilei, pentru a fi cât mai în grabă bine rezolvată.

Care este cauza Pelagrei?

Partea această a cestiunii este partea cea mai slabă, ba cu drept cuvânt putem dize că este „la partie honteuse“.

De aprôpe 120 de ani de când, prin excelentele observări clinice ale lui Frappoli, cunoșcem mai bine pelagra în feluritele ei forme, de atunci și până ađi cestiunea „cauzei“ încă nu este pe deplin rezolvată.

Medicina se emancipă cu greu de vechile ei obiceiuri, d'ă căuta „cauza“ unei anumite manifestări morbide în legile naturii, sub formă simplă, ci o caută mai ales sub formă mai învelită, mai mythică.

Ast-fel și cauza pelagrei a fost căutată și cređută că ar fi găsită în nenumărate isvóre.

La început ba și ađi mai sunt medicii spaniolii cărî cred, că pelagra se fîă aprôpe înrudită cu lepra, alții cu sifilisul și scrofulosa, alții învînovătesc aerul, apa, influențe telurice, solul pământului, parasitii, entofitii și microorganisme, parte de pe animalele domestice, parte de pe cerealele cu cărî ne nutrim; fermenții și rezultatele putrefacțiunii numite „alcaloidii și ptomaine și substanțe (morbigere, născătoare de bóle) ale chimiei moderne; unii rachiu, alții „autointoxicația“, un fel de metamortosă a microorganismelor și al alcaloizilor sevărșită în corpul nostru și în urmă nutrirea insuficientă, adică fómea cronică.

Sub ast-fel de împregiurări studiul pelagrei era aprôpe cu nepuțință, o adevărată „confusiune babilonică“ și aci zace cauza că pelagra a putut trăi atâta timp negenată, ori puțin genată, de ore-ce a fost

puțin atacată de armele sciinței fiind rău cunoscută.

Ađi chaosul s'a mai cristalisat și în un punct se-unesc toate teoriile pelagrei, anume în punctul, că adevărata cauză este: porumbul, (păpușoiul, cucuruzul).

(Va urma).

Pe calea înghițirii ne îmbolnăvim cele mai dese ori.

Încă din cele mai vechi timpuri s'a recomandat paza acestei căi contra bólelor.

Câte deprinderi bune nu păstrază popórele de la învățătorii vechi: chiar țeranii noștri tot dela cei vechi moștenesc buna deprindere de a-și spěla mâinile înainte de a lua din masă, și după ce s'au întors de la o înmormântare.

Ne pretindem pe drumul civilizațiunii, cu toate acestea practicăm ce ne este vătămător mai mult, de cât ce ne este folositor: avem mai multă grijă ca o haină să respundă bine modei, de cât ca mncarea și béutura să fîă bune și curate, pentru că a mncăa ori unde și din mâinile ori-cu, cum facem în general, însemneză a nu avea grijă de curățenia mncării și béureii.

Sunt puține orașele în care apa de béut este bună și inspectia seriósă a substanțelor alimentare; în general, se póte dize: la noi nu există.

Dacă suntem în această stare, n'avam dreptul să ne plângem de invaziunea bólelor.

Omenii medicinei sunt convinși astă-đi, cum-că unele bóle ca oftica, anghina, tusea măgărăscă, scarlatina, rugeola, tifosul, holera, nu atacă pe om de cât pe drumul înghițirii și că dacă substanțele alimentare n'ar conținea sémînta acestor bóle, ómenii nu s'ar mai îmbolnăvi de ele.

Observațiunii pozitive, dovedesc cum-că pe calea înghițirii se iau chiar bóle pe cărî nimeni nu le-a bănuít că ar puté să intre în corp pe acolo, și cărî tot-d'ă-una au fost atribuite altor cauze depărtate, răceleii de exemplu, cum se crede pentru reumatism și care cu toate acestea, s'a dovedit că tot pe calea înghițirii se ia.

Au avut dreptate Israeliții vechi cărî au instituit ómeni specialii (hahamii) cărî în mod religios execută și astăđi sarcina lor de a inspecta articuliile de mncare și de a arunca pe toți aceia, despre cărî bănuesc, că nu sunt curați séu că nu sunt în condițiunii de a fi hrană igienică.

Economiă înțeleptă.

De câte-ori vedem prea multele petreceri ale poporului nostru; de câte-ori vedem pornirea lui prea mare spre mândriă; de câte-ori vedem risipa prea mare a bucatelor pe toate nimicurile; de câte-ori vedem, de altă parte, grădinii destul de mari fără de nici un pom roditor în ele; și altele de acestea: în tot-déuna trebuie să ne întrebăm, óre ce sörte va avé acest popor, decât va merge tot pe această cale?

Era înainte un timp, când poporul nu cunoscea atâtea trebuințe, ér trebuințele, ce le avea scia să și-le acopere el însuși cu munca mânilor sale. Afară de câte-o pălăriă, căciulă, piețtar séu șerpar, toate cele-lalte haine se făceau în casă; chiar și cele mai însemnate unelte de economiă, precum e carul, plugul și grapa, erau pe timpul acela făcute în comună de câte-un rotar séu bårdaș, fiind aprôpe întregi de lemn. Astăđi însă, mai ales în Dumineci și sərbători, vedem și pe plugarii noștri, mai ales însă pe soțiele lor îmbrocate din crescot până în tálpi în haine cumpărate din boltă, ér unelte lui de

economiă sunt toate lucrute ferecate și vapsite la oraș.

Ar trebui să ne bucurăm de această înaintare repede, decât nu am sci, că toate acestea sunt cumpărate dela neguțătorii străini, și sunt lucrute cu mncăstri străini. Puținii mncăstri și neguțătorii români, ce-i avem icf și colo, dispar față cu marea multime a străinilor, ér ceea ce-i și vai lor! unii dintr'ai noștri nu sprrijinesc nici pe puținii mncăstri și neguțătorii români, ce-i avem, ci mai prefer să-și lucreze cu mncăstri străini și să-și cumpere cele de lipsă dela neguțătorii străini, făcend să trecă banii românesci în mâni străine, de unde nu se vor mai întorce la noi nici odată.

Chiar și obiecte pe cărî le-am puté pregăti noi însi-ne în casă, ne-am dat a-le cumpăra de prin bolte pe cuvânt, că se vin mai efine, dăr uităm, că lucrul de casă ține de două și de trei-ori mai mult ca cel de cumpărat, și opresce de-a merge banii Românilor în pungile străine. Cumpărăm giolgiuri și postavuri de prin boltele Jidanilor în loc de-a le face din cânepă, în și lână; Vindem grâu ca jarul, ca se cumpărăm mai târziu faină ușoră de prin bolte, amestecată de multe-ori cu fasole și alte bolbotine, în loc de-a ne face însi-ne cății-va saci de-asemenea faină la cutare móră bună. Vindem pómele și strugurii, ca se cumpărăm rachiu stricat al Jidanului, în loc de-a ne face însi-ne un vin séu vinars bun pentru trebuințele casei.

În chipul acesta rodul muncii noastre, averea noastră națională, trece pe încetul în mâinile străinilor, cărî cuprind teren în mijlocul nostru și se fac stăpanii prin comunele noastre.

Cel puțin decât în schimb pentru toate astea poporul ar purta o economiă cumpătată și înțeleptă, dăr — cum am arătat și mai sus — prea mult lăsăm de dorit și în privința aceasta.

Petrecerile de prin birturi, fumatul și jocul de cărți au dus și duc pe mulți la sapă de lemn, făcendu-i servitorii acelor, cărî mai înainte póte au fost servitorii lor. Mândria prea mare în mncări, haine și port au făcut pe mulți, ca se nu mai poté ține cumpănă dreptă între venite și cheltueli, silindu-i în cele din urmă ca să facă datorii.

Păstrarea bucatelor adunate încă este o mncăstrie, care lipsesce multora, de ore-ce unii economi, dăr cu deosebire soțiele lor, de când se aședă bucatelor în coșurii sunt tot cu măsura în ele: pe lumină, pe sare, pe oleu, tábac ș. a. Ast-fel lapedă mai pe nimic bucatelor pe cărî apoi primăvara trebuie să mórge să le cumpere dela aceia, cărora le-au dat mai înainte, dăr acum de sigur cu prețul îndoit séu chiar întreit.

Când vedem mai departe grădinii destul de mari pe la unii economi, fără nici un pom roditor în ele, — grădinii cărî nu sunt sémnate nici măcar érbă, ci cresc numai buruenii prin ele: vrënd, nevrënd trebuie să ne întrebăm: este óre această economiă înțeleptă?

În țera nemțescă și franțuzescă pomii se cultivă chiar și pe cóstele și delurile cele mai pedice și rele, unde suie tótna gunoii cu corfa pe cap, de-i gunoesc, pe când la noi în multe locuri nu se cultivă nici măcar în grădinile din apropierea caselor.

Tot cam așa stăm și în privința legumelor. Pe când, de exemplu conlocuitorii noștri sași cultivă în grădinile și câmpurile lor fel și fel de legume, nu numai pentru trebuințele casei, ci și pentru vëndare, pe cărî fac banii frumoși în decursul anului întreg, pe atunci unele dintre țerancele noastre nici măcar legumele de lipsă pentru trebuințele casei nu le cultivă în grădinile lor, ci și pe acelea le cumpără în decursul anului de pe la Sași, Sërbi, ori Bulgari.

Acésta nu mai merge. Astăđi, când cu ajutorul căilor ferate atâția străini vin și trec prin comunele noastre, óre ce vor crede și ce veste vor duce în lumea mare despre noi, védend, cum sunt cultivate grădinile și câmpurile noastre?

Se dize, că gunoii vitelor este: „baia de aur a economului“, revarsă îndes-

tulare și belșug în fîă-care economiă. Dăr ce să dize, când vedem, că această baie de aur de cătră unii economi dela noi e nesocotită, lăsata în voia întâmplărilor, încât o rimă și risipesce porcii prin curte, e lăsata de se mucesce, din cauză că mustul de gunoii se scurge din ea negenat pe uliță, în loc de-a se arunca pe grămadă, séu de-a se transporta pe agrii și fenațe? Ce să dize, când vedem mai departe, că gunoii, chiar decât îl transportă pe agrii, în loc de-a se întinde îndată și apoi a se ara agrul, se mai lasă timp îndelungat gramejore în arșița sórelui și spălatal ploilor, până ce evaporéză mai toate materiile nutritóre din el?

Economii harnici au început în timpul din urmă a cultiva fenațele mncăstrite pe o scară tot mai estinsă, rămânend trifoi prin holde, apoi luțernă, mazăriche, napí ș. a., cu ajutorul cărora vitele se pot ține mai bine atât pe timpul verii, cât și peste iernă. Unii dintre ai noștri însă ne cum să cultive ierburile sémnate, dăr nici măcar fenațele naturale, pe cărî crece iérba de sine, nu le îngrijesc cum se cade, lăsand mușinóiele nerisipite, răchitele nelăzuite, fenațele pline de mușchiu și negrăpate, cele sterpe de ierbă nesémnate, cele uscate neudate (irigate) și cele baltóse nescurse. Urmarea este, că mulți trebuie să mai cumpere primăvara și fên, ér vitele sunt hrănite rău, din care cauză se și vënd cu prețuri mici.

Dăr se nu mai însir neajunsurile, cărî fac ca poporul nostru să nu poté înainta. Le cam scim acestea cu toții și ar fi timpul acum, ca să ne desmetecim. Ce e rău să lăpădam, ce e bun să adoptăm. De-o parte se îngrijim de-a pèstra în sinul nostru ceea ce avem, ér de alta se ne silim a ne spori mijlócele de câștig.

Bárbații se nu se mulțămesc cu munca de peste vară, ci se caute a-și afla ocupațiune și iernă. În sêrile lungi de iernă ar trebui să se deprindă unii cu pregătirea de furci și greble de fên, coșerci și coșuri de căruțe de nuele, alții cu mēsăritul, bårdășitul ș. a., fîă măcar și numai pentru trebuințele casnice.

Femeile încă ar puté cultiva mai multe legume în grădinile lor, ér economii mai precepatóri și cu grădinii mari ar mai puté câștiga câte ceva și din prăsirea, crescerea și altoirea pomilor, precum și din vinderea pomelor séu pregătirea acestora în miere (lictar), vin, rachiu etc.

Treptat cu acestea, femeile ar puté câștiga mai mult și din crescerea galițelor (paserilor de casă), deore-ce acestea, pe lângă puțină grijă și cheltuelă, crescute într'un număr mai mare, pot să aducă venite însemnate.

Bárbații, de altă parte, se îngrijescă a cultiva vite mai frumoșe de soiu mai bun. De sine se înțelege, că în acest scop va trebui să facă tot mai mult loc fenațelor mncăstrite, în cărî se póte cultiva: trifoiu, luțernă, mazăriche, napí ș. a., cu cărî vor puté nutri mai bine vitele, ér la vëndare vor căpèta prețuri cu mult mai mari.

Înainte de toate însă vom contribui la înaintarea economiei noastre naționale, decât în vëndările și cumpărăriile noastre țilnice ne vom folosi de neguțătorii și industriași de-ai noștri, ér aceștia încă să-și cumpere materialul brut tot dela noi. Astfel banul nostru nu va trece în mâni străine, ci tot în sinul nostru va rămâne și va face ca națiunea să se îmbogățescă.

Tot așa să facă și cei ce au prisosuri de bani; să nu-i țină acasă pe fundul lăđii, fără nici o dobândă, ci să-și depună la băncile noastre românesci, ér cei ce sunt siliți a face împrumuturi, tot la acestea să mórge mai întâiu, căci ele sunt ale noastre și pentru înaintarea averei noastre naționale sunt făcute.

O națiune numai atunci póte fi tare și póte progresa sigur în cultură și civilizațiune; când are o economiă națională înfloritóre.

I. Georgescu.

Pirleală...

„Nicăiri nu umblă câni cu colacii în codă.“ (Proverb.)

Avea o judecată la Iași.

Și deorece din satul lui și pân' la scaun, era o bună bucată de drum, Țiganul face un cuptor de mălai s'ei ajungă.

Pornesce; merge el cât o fi mers și, dela o vreme, îl apucă un pui de fôme de ceea popescă. Poposesce într'o luncă ce'i venea în cale; desface la gură traista cu mălaiul și s'așterne pe mânecate: mânca, de-ai fi creșut, că se bat calicii în gura lui, par'că n'ar fi mai vădut mâncare în ochi de când îi lumea.

— Să sătura bufte.

Cum sta el trântit, cu pântecel'n sus, îngreuiat de-atâta mâncare, iacă că trece un Român p'acolo.

— Cu multă plecăciune, cucóne, îi dîse Românul.

Pe Țigan l'o gădilit la inimă vorba asta.

— Bun ajuns, băete.

Românul naibei, își pusese ochii pe traista Țiganului, de cum o zărise.

— Ați ospătat puținel?...

— Așa'i... o leacă de'n'bucătărică, ca la drum, ia ce-apuci...

— Mai e vorbă?... — de bună sémă.

O cépă, mai o fărământură de mălai; că dór nu era s'aduceți cu luminarea noastră, pui fripiți și dulcețurile...

— Cum dicit... mai ales pe căldurile ceestei!...

— Da un' se pomenesce?... se strică.

— Și'n cotoro vi'i drumul?

— La Eși.

— La Eși?... hm!... mi'i tare de-a-mirarea!

— De ce?...

— Acu n'asî avea nimic de đis, decă ar fi unul de-alde noi, țeran prost, care nu mai scie ce'i prin lume... dér măria vós-tră?!... om purtat, luminat!

— Cu adevărat... da ce?...

— Păi, să cari d-ta cogemite trăistoi de mălai în spete, să te hiești de-atâta greutate, când și copii mai de-a puterea ceea sciu, că la Eși, câni umblă cu colacii în codă.

— Haracan-de-mine Românico... par' că mi-o luat cornoratal mințile... am uitat bre!

— Svrle calabalăcul la ripă...

— Ba du'l mai bine tu la copii.

— Săr' mâna cucóne.

Românul, se pune la masă; Țiganul pornesce... după cai morți să le ia potcovele.

Așa pe 'nserate, ajunge la rohatca Iașului. Cum intră în tîerg, ochii în patru să vadă vr'un căne; — că i-se pusese leșin pe inimă de-a mânca ce'i era.

Numai ecă un dulău sprinten, cu oóda adusă colac pe spate, venea în spre el.

Și Țiganul după căne.

Fugea dulăul, da și Țiganul numai să-l ajungă. Cănele, decă vede, că nu'i de-a scăparea, zup peste un gard, lăsând oóda măturoi în jos.

— Uu!... c'o scăpat colacul.

Țiganul se pune pe cătate; — da de géba!... ia' de unde nu-i; l'o apucat noptea orbăcând pe sub gard.

Lumea se strînsese ca la urs, ridea de prostia Țiganului de se tăvălea; nu puteau în ruptul capului s'aducă pe Țigan la înțelegere c'a fost pus la mână!

Toemai hăt târđiu, se dumeresce el c'a fost tras pe sfóră de Român.

Ci-că de-atunci a rēmas vorba: Da sciu, că'n cutare loc nu umblă câni cu colacii în codă; — când laudă prea mult un sat, ori tîerg. („Fôja pentru toți“)

MULTE ȘI DE TOATE.

Drumuri cu arbori fructiferi.

In Germania și in multe părți ale Belgiei, Elveției, Luxemburgului, recolta arborilor fructiferi plantați pe marginea drumurilor mari, constituie pentru stat un venit important. La 20 ani dela plantație,

media produselor pe arbore este prețuită la 15—25 fl.; în Alsația-Lorena, drumurile plantate dau ađt un venit de 150,000 fr. Statele Germaniei au școli de păzitori grădinarî, de cantonieri arboricultori și posed pepiniere de arbori fructiferi pentru acest scop. Franca este mai înapoi în astă pîvință. Acum, se studieză plantațiunile arborilor fructiferi pe marginea căilor și drumurilor rurale, întrebunțând dudu la Sud, nucu la Sud Ost, castanul în centru, cire șul pe dealurile ostice și pěrul sêu měrul în Vest. Se înțelege, că nu este vorba a se planta arbori cu fructe de lux, care ar ispiti pe trecători, ci arbori cu fructe de comerčiu, de economiă menajeră sêu industrială.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui I. C. Homorod. Din „Esercitiu de gimnastică“ neavînd acum d-l autor esemplare disponibile, vė va trimite cartea mai târđiu.

D-lui L. M. Sibiu. Trebuie să trimiteți înaintea prețel abonamentului.

D-lui Al. H. Orăștie. Nu suntem în poziția de-a vė puté da informațiunea cerută. Ca Român, nici nu credem, că vi-s'ar face parte din asemenea fonduri.

D-lui G. R. în Măcáu. Cu greu veți puté afla editor pentru posesiile colectate, mai ales fiind-că colecțiunii de asemenea poesii, chiar și din Bănát, avem mai multe. Puteți face o încercare la librăria N. Ciurcu în Brașov, ori la librăria A. Todoranu în Gherla (Szamosújvár). — „Versul Nădlăcanei“ conține idei frumoșe, dér nu e de publicat.

D-lui I. M. Valea-Groșilor. Vi-s'a trimis điarul la Gherla, de unde oficiul postal l'a reînturnat cu observarea, că „adresatul e necunoscut“. Sunteți rugat decă a ne comunica adresa corect.

Glume.

Din viața de cerșitor. O femeie dete o bucată de pâne unui cerșitor, acesta dîse:

— Asta nu mi-e destulă, te rog mai dă-mi două bucățele.

— Pentru-ce?

— De sêră am óspeți la cină!

Inaintea d-lui solgăbirėu. Solgăbirėul: — „Spune-mi, mēi Țigane, pentru ce-ai furat tu cojocul omului?

Țiganul: Mē rog la măria-sa, d-le solgăbirėu, în haine sdrențose n'am putut să viu la d-ta!

Căalendarul săptămănei.

SEPTEMBRE are 30 đile. RAPCIUNE

Table with 3 columns: Dilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. Rows: Dum, Lun, Mar, Mer, Joi, Vin, Săm.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 8 Octombvre st. n. 1897.

Table with 3 columns: Măsura sêu greutatea, Calitatea, Valuta austr. fi. or.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 5 Octombvre n. 1897.

Table with 4 columns: Sămînțe, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilogr. dela, pănă.

Table with 3 columns: Produsediv., S o i u l, Cursul dela, pănă.

Cursul losurilor private

din 6 Octombvre 1897

Table with 3 columns: Baza, cump., vinde.

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Octombvre 1897.

Table with 2 columns: Instrumente financiare, Prețuri.

Table with 2 columns: Instrumente financiare, Prețuri.

Cursul pieței Brașov.

Din 9 Octombvre 1897.

Table with 3 columns: Instrumente financiare, Prețuri.

Bursa de Bucuresci

din 6 Octombvre n. 1897.

Table with 4 columns: Valori, Do. banda, Scad. cup., Cu bani gata.

S COMPTUR I:

Table with 3 columns: Banca, Valuta, Curs.

Advertisement for Restauratia Fleischer, featuring a decorative border and text about dining and restoration services.

Fondată 1872. **Gratis și franco** Fondată 1872.

primesc la cerere ori și cine **Jurnalele de Modă splendid ilustrate,** **dela** **Grand Magazin „Au prix fixe”, Wien I, Graben 15,** care au apărut de curând cu noutăți.

Conținutul jurnalelor cuprinde: **Ilustrație originale**, reproduce după toate cele din urmă noutăți de Pălării de dame și feițe, Blănzării, **Foliete, Confeccțiune, Bluse, Fichus, Tricoterii diferite,** **Hufărie de dame, bărbași și copii, Haine de bărbași și copii etc.** Un despărțământ separat formeză ilustrații după natură. **Perdele de dantelă, Fortiere, Căvere de salon și odăi, Lambrequins și diferite stoffe practice pentru mobile.**

Pentru a se convinge de:

Soliditate recunoscută

și Asortiment enorm de mare

precum și ieftinătate fără concurență a **Grand Magazin „AU PRIX FIXE”** recomandăm fiă-cărei dame în interesul propriu se ceră a l-se trimitte

Colecția de mostre

pentru **Sesonul de toamnă și iernă**, care o primesce **fără spese și franco.**

Colecția de mostre de stoffe de lână franțuzescă, englezescă și indigenă, mătăsării, stoffe de confeccțiune, **Barchente tipărite și țesute, colare garantată la spălat, Flanele, Velvets sateca și desinate etc.**, cuprinde o mulțime de cele mai moderate aparițiune, precum și de **Novități epohale de noi angajate**, precum și ocazia de a cumpăra ieftin.

Stau la dispoziție pentru alegere: **Mostre originale** de tot felul de **mărfuri de in, bumbac, pânzături de masă și pat, căptușeli, broderie elvețiene, etc.**

Pentru înlesnirea on. clientele, la comanda **Colecția oca mare de mostre** conține un **Catalog special ilustrat**, oare cuprinde: **ilustrații originale de pesamentarie, dantele, toate marușurile pentru croitorii și modiste** cu indicarea precisă a **colorei, lățimeii și a celei mai ieftine prețuri.**

Unica ocașie rară de a cumpăra ieftin!!

Ort și ce comandă de stoffe mai mare de **n. 10** se trimite **francate și fără spese** în loca-
litatele din Monarchia Austro-Ungară.

GRAND MAGAZIN „AU PRIX FIXE”
Brüder Hirsch

nur WIEN, I, Graben 15.

SPIRT contra Reumatismului.

Premiat cu **diplome** și cu **medaliă de aur** la espositia din **Cairo 1895** și la espositia de medicamente din **Londra 1896.** — Analizat de medici și aplicat în spitauri cu mare succes ca medicament exterior.

Vindecă iute ori și ce vătămare a corpului, așa ca **șoldina, reuma, ischia, astma** și altele.

Durerea de dinți și cap, o alină în cinci minute.

Prețul unei sticle cu instrucția folosirii **1 corună; sticla mai mare 2 corone 40 fileri.**

Depou principal în **BUDAPESTA** la farmacia **D. Török József** Király-utca Nr. 12 și **D. Dr. Egger A.** Váci körút Nr. 17, se mai află la toate farmaciile din capitală, și la cele mai multe din provincie cum și la Producătorul:

Widder Gyula,

farmacist **S.-A.-Ujhely Nr. 126.**

Comandele din provincie se efectuează punctual.

Se află în **Brașov** la farmacia **D-lor Kelemen Ferencz,** Ales. Jekelius, Schuster K., Roth V. 1372,6-20.

ADOLF RESCH

Giuvaergiu

Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Atelier

pentru confeccionare de obiecte de aur, argint și bronz.

Sosindu-mi doi lucrători din Sibiu și completând atelierul meu cu **mașini noue**, mă recomand pentru:

1. Confeccionari de bijuterii cu petri scumpe (juvele).
2. Gravuri cu aur, argint și alamă.
3. Sulfat cu aur, atât în roșu cât și galben.
4. Sulfat cu argint, cu aramă și legat cu Nikel pe cale electrică.

Esecutare de reparaturi de ori și ce fel.

Cu distinsă stimă:

Adolf Resch,

Giuvaergiu, Strada portii Nr. 7.

100,000
Losuri

PLANUL primei Loterii de clasă reg. ung. priv.

50,000
câștiguri

Clasa I.		Clasa II.		Clasa III.		Clasa IV.		Clasa V.		Clasa VI.	
Depunerii corone 12.		Depunerii corone 20.		Depunerii corone 32.		Depunerii corone 40.		Depunerii corone 32.		Suma depusă 24 corone.	
Tragere: 11 și 12 Noembrie 1897.		Tragere: 10 și 11 Decembrie 1897.		Tragere: 4 și 5 Ianuarie 1898.		Tragere: 26 și 27 Ianuarie 1898.		Tragere: 16 și 17 Februarie 1898.		Tragere: 9 Martie până 6 Aprilie 1898.	
Câștiguri	Corone.	Câștiguri	Corone.	Câștiguri	Corone.	Câștiguri	Corone.	Câștiguri	Corone.	Cel mai mare câștig în cas favorabil 1.000,000 Corone.	
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000	1 à	90000	1 à	100000	Din aceste 480 câștiguri cel care va eși pe urmă câștigă premiul 1 à 600000 600000 1 à 400000 400000 1 à 200000 200000 1 à 100000 100000 1 à 60000 60000 1 à 40000 40000 2 à 30000 60000 3 à 20000 60000 20 à 10000 200000 50 à 5000 250000 400 à 2000 800000 720 à 1000 720000 1000 à 500 500000 27800 à 200 5560000 30,000 câșt. și premiu 9.550,000	
1 à	20000	1 "	25000	1 "	30000	1 "	30000	1 "	30000		
1 à	10000	1 "	10000	1 "	20000	1 "	20000	1 "	20000		
1 à	5000	1 "	5000	1 "	15000	1 "	15000	1 "	15000		
3 à	2000 6000	3 "	3000 9000	3 "	10000 30000	3 "	10000 30000	3 "	10000 30000		
5 à	1000 5000	5 "	2000 10000	5 "	5000 25000	5 "	5000 25000	5 "	5000 25000		
8 à	500 4000	8 "	1000 8000	8 "	2000 16000	8 "	2000 16000	8 "	2000 16000		
30 à	300 9000	20 "	500 10000	10 "	1000 10000	10 "	1000 10000	10 "	1000 10000		
50 à	100 5000	60 "	300 18000	70 "	500 35000	70 "	500 35000	70 "	500 35000		
2900 à	40 116000	3900 "	50 312000	4900 "	130 637000	8900 "	170 663000	8900 "	200 780000		
3000 câșt. Cr. 240000		4000 câșt. Cor. 477000		5000 câșt. Cr. 898000		4000 câșt. Cr. 934000		4000 câșt. Cr. 1061000			

Prețul Losurilor:

	Pentru clasa I.	Pentru clasa I și II	Pentru clasa I și IV.
1 los întreg . . .	fl. 6.—	fl. 16.—	fl. 80.—
1 jumătate los . . .	" 3.—	" 8.—	" 40.—
1 pătrar de los . . .	" 1.50	" 4.—	" 20.—
1 a opta parte los . . .	" .75	" 2.—	" 10.—

Se pot procura trimițind prețul cu mandat postal sau cu rambursă

prin colactorul principal a loteriei de clasă reg. ung. privilegiate

GAEDICKE

BUDAPESTA,
Kosuth Lajos-utca 17.

Liste se trimete îndată după tragere, clienților mei, fără a fi provocat.

Stoffe veritabile din Brünn,

pentru **Sesonul de Tómnă și Ernă 1897.**

Un Coupon de 3.10 metri lungime, complet pentru o garnitură de haine bărbăteșei (roc, pantaloni și giletoă) costă numai

- fl. 4.80 stofă bună
- fl. 6 — „ mai bună
- fl. 7.75 „ fină
- fl. 9. — „ mai fină
- fl. 10.50 „ foarte fină

Stoffe de paltone, de pantaloni, postav de dame loden pentru turisti, Kammgarn fin, trimite cu rambursă și cu prețurile fabricii depoul renunțării fabricii de postav

Siegel—Imhof în Brünn.

— **Mostre gratis și franco.** —
— **Garantéză liferăția tocmai ca mostra.** —

A comanda Stoffe direct dela sus numita firmă este foarte avantajios în toate privințele.
1184, 32-45

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrișei administrației. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemēt, care cresce cu cât publicare se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.”